

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

PÔSOBENIE POLITICKÝCH SKUPÍN V EURÓPSKOM PARLAMENTE

Diplomová práca

2013

Bc. Peter Adamík

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

PÔSOBNIE POLITICKÝCH SKUPÍN V EURÓPSKOM PARLAMENTE

Diplomová práca

Kód 19300/I/2013/2137634308

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: 6221800 Hospodárska diplomacia

Vedúci práce: JUDr. Lucia Hurná, PhD.

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného práva

Bratislava 2013

Bc.Peter Adamík

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta medzinárodných vzťahov

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Peter Adamík
Študijný program: Hospodárska diplomacia (Jednoodborové štúdium, inžiniersky II. st., denná forma)
Študijný odbor: 3.3.17 Medzinárodné ekonomické vzťahy
Typ záverečnej práce: Inžinierska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Pôsobenie politických skupín v Európskom parlamente

Anotácia: Diplomová práca poukazuje na dôležitosť pôsobenia politických skupín v medzinárodných politických vzťahoch. V súčasnosti politické skupiny Európskeho parlamentu tvoria jadro fungovania tejto inštitúcie. Práca skúma právnu úpravu politických skupín Európskeho parlamentu, analyzuje jednotlivé frakcie, ich charakteristiku, právny rámec a pôsobenie v rámci parlamentu. Posledná časť práce je venovaná komparácii názorov politických skupín.

Vedúci: JUDr. Lucia Hurná, PhD.
Katedra: KMP FMV - Kat. medzinar. prava FMV
Vedúci katedry: prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc.
Dátum zadania: 11.10.2012

Dátum schválenia: 12.10.2012

Mgr. Boris Mattoš, PhD.
prodekan pre vzdelávanie

.....
študent

.....
Vedúci

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne na základe svojich vedomostí a s použitím uvedenej odbornej literatúry.

Dátum: 29. 4. 2013

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Ďakujem vedúcej diplomovej práce JUDr. Lucii Hurnej, PhD. za pomoc, podporu a cenné pripomienky pri spracovaní záverečnej práce.

V Bratislave, 10.4.2013

Bc. Peter Adamík

ABSTRAKT

ADAMIK, PETER: *Pôsobenie politických skupín v Európskom parlamente* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodného práva. – Vedúci záverečnej práce: JUDr. Lucia Hurná, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2013, **78 s.**

Cieľom diplomovej práce bolo poukázať na dôležitosť pôsobenia politických skupín v medzinárodných politických vzťahoch. Jadro fungovania Európskej únie tvoria v súčasnosti politické skupiny Európskeho parlamentu. Diplomová práca sa skladá z troch kapitol. Prvá kapitola skúma právnu úpravu politických skupín Európskeho parlamentu. Druhá kapitola obsahuje ciele a metodiku práce. Tretia kapitola analyzuje jednotlivé frakcie, ich charakteristiku, právny rámec a pôsobenie v rámci parlamentu. Posledná podkapitola je venovaná výskumnej časti práce.

Kľúčové slová:

politické skupiny, Európsky parlament, Európska ľudová strana, Progresívna aliancia socialistov a demokratov, Aliancie liberálov a demokratov za Európu, Skupina zelených, Európski konzervatívci a reformisti, Európa slobody a demokracie,

ABSTRACT

The main goal of this work was to show how the political fractions work at the European parliament. This diploma thesis points the strong and the weak sides of European fractions. Nowadays the political groups present the core of the European parliament, without them the European Union could not successfully achieve its goals. The work has got three chapters. The first chapter explores the legal basis of the political parties, how they work, what is their goal, their finance background. The second chapter analyses general differences between the parties, we analyse each political party one by one. The last subchapter of the third chapter is the innovative part of the work, where we compare the differences between the political groups.

Keywords: Political parties, Legal basis, European Union, European Parliament, European People's Party, Progressive Alliance of Socialists and Democrats, Alliance of Liberals and Democrats for Europe

OBSAH

Zoznam skratiek.....	8
Úvod.....	9
1 Súčasný stav riešenia problematiky	11
1.1 Charakteristika Európskeho parlamentu	11
1.2 Teoretické východiská existencie politických skupín v Európskom parlamente	15
1.2.1 Modely inštitucionálneho vývoja a ich aplikácia na Európsky parlament	15
1.2.2 Makromodel rozvoja.....	16
1.2.3 Mikromodel rozvoja	17
1.2.4 Rozšírenie teórie makrorozvoja na politické skupiny Európskeho parlamentu.....	18
1.2.5 Rozšírenie teórie mikrorozvoja na politické skupiny Európskeho parlamentu	21
2 Ciele a Metodika práce	23
3 Charakteristika politických skupín v Európskom parlamente	25
3.1 Právny rámec politických skupín Európskeho parlamentu.....	26
3.1.1 Vnútna organizácia politických skupín	27
3.1.2 Financovanie politických skupín a nadácií Európskeho parlamentu.....	28
3.1.3 Konferencia predsedov politických skupín Európskeho parlamentu	31
3.2 Súčasný politické skupiny Európskeho parlamentu.....	33
3.2.1 Európska ľudová strana	33
3.2.2 Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov.....	40
3.2.3 Ostatné politické skupiny.....	49
3.3. Komparácia názorov politických skupín na aktuálne otázky finančnej krízy	59
ZÁVER	65
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	I
4 PRÍLOHY	I
4.1 Členské strany politických skupín	I
4.2 Poslanci podľa členského štátu a politickej skupiny:	V

ZOZNAM SKRATIEK

ALDE	Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu
CDÚ	Kresťansko demokratická únia
CSU	Kresťansko sociálna únia
ECR	Skupina Európskych konzervatívcov a reformistov
EFA	Európska slobodná aliancia
EGP	Európska skupina zelených
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EP	Európsky parlament
EPP	Európska ľudová strana /ELS/
ESUO	Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ
EÚ	Európska únia
EUCD	Európska únia kresťanských demokratov
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EZVO	Európske združenie voľného obchodu
GUE / NGL	Skupina Európskej zjednotenej ľavice – Severskej zjednotenej ľavice
IND/DEM	Nezávislá demokratická strana
KKE	Komunistická strana Grécka
PCF	Francúzska komunistická strana
PCP	Portugalská komunistická strana
S&D	Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov
UEN	Únia pre Európske národy

ÚVOD

Európska únia (ďalej aj EÚ alebo únia) počas svojho historického vývoja prešla rôznymi stupňami - od počiatočnej fázy nízkej úrovne spolupráce medzi krajinami až po súčasný stav hospodárskej a menovej únie. V súčasnosti sa inštitucionálny systém Európskej únie skladá zo siedmich inštitúcií. Cieľom tejto práce je priblížiť fungovanie jednej zo základných inštitúcií Európskej únie, Európskeho parlamentu. Európsky parlament spolu s Európskou komisiou a Radou Európskej únie predstavujú inštitucionálny trojuholník. Hlavnou úlohou inštitucionálneho trojuholníka je prijímanie legislatívy EÚ.

Právnym základom existencie a fungovania Európskeho parlamentu sú zakladajúce zmluvy, konkrétne Zmluva o EÚ a Zmluva o fungovaní EÚ. Právnej úprave Európskeho parlamentu sa venujeme osobitne v prvej kapitole práce. Okrem základnej, všeobecnej charakteristiky, analyzujeme zmluvy, ktoré ovplyvnili vývoj tejto inštitúcie a zvýrazníme nové zmeny, ktoré priniesla Lisabonská zmluva.

Európska únia má 27 členských krajín, z ktorých takmer v každej krajine je iný úradný jazyk. Jazykové bariéry na prvý pohľad predstavujú ťažkosti v rozvoji integrácie a kvôli tomu by bolo jednoduchšie, ak by krajiny zasadali v Európskom parlamente v skupinách na základe národného princípu. Avšak v Európskom parlamente v súčasnosti dominujú politické frakcie. Podobne ako v klasickom zložení parlamentov jednotlivých krajín, v Európskom parlamente tiež platí usporiadanie poslancov podľa politickej príslušnosti. Logickou otázkou je, prečo nezasadajú poslanci podľa národného princípu. V prvej kapitole analyzujeme súčasný stav a zhrnieme v nej aj teoretické východiská. Na základe teórií inštitucionálneho rozvoja skúmame otázku, či by bolo zoskupenie na základe národného princípu efektívnejšie ako na základe politickej príslušnosti. Poukážeme na silné a slabé stránky súčasného riadenia a možné prognózy vývoja do budúcnosti.

V druhej kapitole venujeme pozornosť cieľom a metodike práce. Objasníme hlavné ciele a vymedzíme metódy skúmania.

Európsky parlament prijíma rozhodnutia väčšinovým hlasovaním. Rozhodovacia moc sa v súčasnosti delí medzi siedmimi politickými skupinami. V tretej kapitole práce sa preto venujeme jednotlivým politickým skupinám pôsobiacim v Európskom parlamente. Vymedzíme právnu úpravu jednotlivých politických frakcií, históriu vývoja a členstvo v skupinách. Hlavný dôraz v tejto kapitole kladieme na dve najväčšie skupiny – na ľudovú

a na socialistickú skupinu. Objasníme potrebné podmienky, ktoré si jednotlivé strany stanovujú, aby sa politické strany, či fyzické osoby mohli stať ich členom. V práci sa zaoberáme aj otázkou financovania politických skupín. V ďalšej kapitole venujeme veľkú pozornosť ich úlohe v legislatívnom procese, nakoľko ich význam narástol od prijatia Lisabonskej zmluvy. Politické skupiny Európskeho parlamentu však nepôsobia len v legislatívnej oblasti, ale musia schváliť aj medzinárodné zmluvy. Porovnáme ich pôsobenie, dosiahnuté výsledky, správne a nesprávne rozhodnutia a prognózy budúceho vývoja. Koniec tretej kapitoly je osobitne venovaný komparácii politických skupín na základe súčasných otázok fungovania Európskej únie. Najväčšou nevyriešenou otázkou Európskej únie je v súčasnosti eurokríza. Preto porovnáme jednotlivé názory najväčších politických skupín na otázku riešenia súčasnej krízy na konci tretej kapitoly.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENIA PROBLEMATIKY

Politickým skupinám Európskeho parlamentu v súčasnosti neustále pribúdajú nové právomoci a stávajú sa čoraz silnejšou súčasťou Európskej únie. Ich právomoci a pôsobenie patrí k najviac diskutovaným problematikám. Od nadobudnutia Lisabonskej zmluvy im venujú pozornosť jednotlivé štáty, dokonca aj celý rad analytikov a ekonómov. Je dôležité poukázať na ich vplyv na medzinárodnú sféru s ohľadom na fungovanie Európskeho parlamentu.

Napriek rastúcemu významu politických skupín, domáca literatúra stále nevenuje dostatočnú pozornosť tejto tematike. Domácich publikácií je len obmedzený počet a väčšina z nich nezasahuje do tematiky dostatočne hlboko. Zo zahraničných autorov sa problematike politických skupín venuje len úzky okruh, väčšiu pozornosť dávajú samotným výsledkom ako analýzam a špecifikám skupín. Najdôležitejší domáci autori, ktorí sa tematike venujú, je kolektív autorov pod vedením Ľudmily Lipkovej (Lipková, Ľ. a kol.: Európska únia, Medzinárodné hospodárske vzťahy II.), pričom sa publikácia prvoradne venuje fungovaniu Európskej únie a jeho ekonomickým výsledkom. Zo slovenských publikácií sa problematike venujú: Hurná (Právo Európskej únie) Mattoš (Inštitúcie Európske v kontexte Zmluvy o Ústave pre Európu), Mráz (Slovenská republika a Európska únia), Kandráč (Rozhodovacie procesy v Európskej únii). Otázkami politických skupín sa zaoberajú nasledovní zahraniční autori publikujúci v anglickom jazyku: Kreppel (The European Parliament and Supranational Party System: A Study in Institutional Development), Nugent (The Government and the Politics of the European Union). Kreppel sa v publikáciách zaoberá vývojom inštitúcií, jednotlivých vzťahov medzi orgánmi únie a ich charakteristikou. Z francúzskych publikácií sa venuje tematike Jacqué v diele Droit institutionel de l'Union Européenne. V publikácii autor analyzuje samotný vývoj medzinárodných vzťahov inštitúcií Európskeho parlamentu.

1.1 Charakteristika Európskeho parlamentu

Európsky parlament je nadnárodnou inštitúciou, ktorú možno charakterizovať ako zhromaždenie zástupcov členských štátov zvolených na základe vnútroštátnej právnej úpravy v súčinnosti s aktom z 20. decembra 1976 o priamych všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu. Vznikol zo Spoločného zhromaždenia EUSO,

zhromaždenia EURATOM, a Zhromaždenia ESUO. Prvým predsedom Európskeho parlamentu sa stal Róbert Schuman.¹

Európsky parlament bol zriadený 10. septembra v roku 1952. Síce nemôžeme ešte hovoriť o súčasnej forme parlamentu, keďže pri jeho založení Európsky parlament pôsobil výlučne ako poradca, avšak po revízií zakladajúcich zmlúv Európskeho parlamentu, aj po nadobudnutí Lisabonskej zmluvy sa posilnili jeho právomoci a v súčasnosti pôsobí ako spolurozhodovateľ pri prijímaní právnych aktov v závislosti od typu postupu. Zvýšil sa jeho vplyv na vonkajšie vzťahy, ako napríklad schvaľovanie prístupových a asociačných zmlúv.²

Všeobecná charakteristika Európskeho parlamentu

Európsky parlament je zastupiteľským orgánom občanov Európskej únie, strážcom európskych záujmov a ochrancom práv občanov EÚ. Parlament je volený od júna 1979 v priamych voľbách na päť rokov. Jeho základnou funkciou je vyjadrovať vôľu občanov únie v rozhodovacom procese Európskej únie spolu s Radou zastupujúcou záujmy únie. Poslanci EP, ktorí pracujú v politických skupinách, vykonávajú svoje úlohy v mene občanov únie a snažia sa zastupovať ich záujmy. Európsky parlament pracuje na troch miestach: v Bruseli (Belgicko), Luxemburgu (Luxembursko) a Štrasburgu (Francúzsko). V Luxemburgu sídli administratívne úrady (generálny sekretariát). Plenárne zasadnutia parlamentu sa konajú v Štrasburgu a v Bruseli. Stretnutia výborov sa taktiež konajú v Bruseli.³

V súčasnosti Európsky parlament má nasledujúce úlohy:

Rozhoduje spoločne o ročnom rozpočte Európskej únie s Radou EÚ. Parlament prerokúva rozpočet v dvoch za sebou nasledujúcich čítaniach, pričom ako celok ho prijíma, resp. zamietla. Rozpočet nadobudne platnosť po podpise predsedom parlamentu. Nakladanie s rozpočtom má v kompetencii Výbor na kontrolu rozpočtu.⁴

Ďalšou z dôležitejších právomocí parlamentu je kontrolná právomoc. V určitých prípadoch môže voči komisii vysloviť dôveru, prípadne nedôveru. V niektorých situáciách môže zažalovať radu za nečinnosť na Súdnom dvore Európskej únie. Môže zriadiť

¹ NOVÁČKOVÁ, D. *Základy Európskeho práva pre manažérov*, 2012 s.169

² HURNÁ L, RUSIŇÁK P. *Právo Európskej únie*, 2010, str 175

³ LIPKOVÁ, Ľ. et al: *Európska únia*, 2011, s. 52

⁴ LIPKOVÁ, Ľ. et al: *Európska únia*, 2011, s. 53

vyšetrovacie výbory. Disponuje poradnou pôsobnosťou. Európsky parlament má právo vysloviť vlastný úsudok k otázkam, ktoré sa týkajú Európskej únie a v týchto otázkach môže prijať uznesenie, prípadne vyzvať členské štáty, inštitúcie, aby konali v danej problematike. Európsky parlament má takisto legislatívnu právomoc. Aktívne sa zúčastňuje pri tvorbe právnych predpisov Európskej únie.

Legislatívna právomoc predstavuje významný podiel práce parlamentu počas jeho fungovania. Parlament sa po prvýkrát podieľal na legislatívnom procese po prijatí Jednotného európskeho aktu. Bežným spôsobom prijímania právnych aktov je proces, na ktorom sa podieľa EP s Radou Európskej únie. Európsky parlament nenavrhne právne akty, iba môže predložiť námety Európskej komisii.

V súčasnosti sa Európsky parlament skladá zo 754 poslancov, ktorí sa volia vo všetkých členských štátoch Európskej únie. Do roku 1979 sa volili poslanci nepriamym hlasovaním, avšak od roku 1979 sa volia priamym všeobecným hlasovaním na volebné obdobie, ktoré trvá 5 rokov. Európska únia nezasahuje do spôsobu hlasovania, ale všeobecnou podmienkou je demokratický spôsob voľby z kandidátov, čo znamená rovnosť medzi pohlaviami, tajný spôsob hlasovania a verejné sčítavanie hlasov. Okrem Rakúska v každej krajine je stanovený minimálny volebný vek na 18 rokov. V Rakúsku sa môže voliť od 16 rokov. Treba poznamenať, že európske voľby sa už teraz vyznačujú určitým počtom spoločných pravidiel: priame všeobecné hlasovanie, pravidlo pomerného zastúpenia a 5-ročný mandát s možnosťou obnovenia.⁵

Každý europoslanec si môže rozvrhnúť svoj vlastný pracovný čas medzi Štrasburgom, Bruselom a svojim volebným obvodom tak, aby svedomito dokázal vykonávať svoju prácu. V Bruseli zasadajú parlamentné výbory politických skupín a konajú sa doplnkové plenárne zasadnutia, na ktorých sa musí zúčastniť každý europoslanec. V Štrasburgu sa koná za jeden rok 12 plenárnych zasadnutí.⁶ Zúčastniť sa na plenárnych zasadnutiach patrí medzi základné povinnosti každého europoslancu. Popri týchto zasadnutiach nesmie zabudnúť na svoj volebný obvod, kde musí vykonávať svoju funkciu i naďalej. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy poslanci Európskeho parlamentu získali väčšiu právomoc. V súčasnosti môžu ovplyvniť nielen Európsku úniu,

⁵Podľa údajov spravodajského portálu európskeho parlamentu, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/meps/sk/search.html> [Citované 10.4.2013]

⁶HAJŠEL R., HRUŠČOVÁ Z., JANÍKOVÁ-STAVROVSKÁ I. *Spoznaj Európsky Parlament*, s. 34

ale aj každodenný život občanov jeho domácej krajiny v oblastiach kultúry, ekonomiky, ekológie, sociálnej sféry, politiky, atď.⁷

V roku 2009 bol prijatý nový štatút platný pre každého europoslancu, ktorý zavádza jednotnú mzdu pre europoslancov. Táto mzda sa vypláca z rozpočtov Európskej únie. Po posledných voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2009 sa počet poslancov znížil na 736 europoslancov. Slovensko zastupuje v tomto období v EP namiesto 14 iba 13 europoslancov. Reformná Lisabonská zmluva však prináša ďalšiu zmenu a počet europoslancov sa mení od 1.12.2009 na 754. Tento stav by mal platiť do nasledujúcich volieb do EP v roku 2014, keď sa počet europoslancov stanoví na 751.⁸

V ôsmom funkčnom období EP sa počet krajín EÚ rozšíri o jeden nový členský štát. Chorvátsko bude v EP zastúpené 12 poslancami. To by znamenalo nárast kresiel Európskeho parlamentu z 754 na 766, avšak Lisabonská zmluva stanovuje maximálny počet poslancov na 755 kresiel. Aby to nebolo v rozpore s Lisabonskou zmluvou, má sa v roku 2014 znížiť počet poslancov zo 766 na 754. Krajiny ako Rumunsko, Grécko, Belgicko, Portugalsko, Česká republika, Maďarsko, Rakúsko, Bulharsko, Írsko, Chorvátsko, Litva a Lotyšsko, prídu vo volebnom období 2014 až 2019 o jedno europoslanske kreslo. Počet poslancov z Nemecka sa zníži o 3.⁹ K poklesu poslancov dochádza z dôvodu zmeny počtu populácie, ku ktorému sa musí Európsky parlament neustále adaptovať. Každá členská krajina je zastúpená proporcionálne. V Bruseli zasadať parlamentné výbory, politické skupiny a konajú sa doplnkové plenárne zasadnutia, na ktorých sa musí zúčastniť každý europoslanec. V Štrasburgu sa koná za jeden rok 12 plenárnych zasadnutí¹⁰.

Medzi krajinami Európskej únie existujú veľké ekonomické, kultúrne, sociálne a teritoriálne rozdiely. Väčšie krajiny majú početnejšie obyvateľstvo, z čoho vyplýva, že rovnomerné rozdelenie hlasov medzi krajinami by bolo nespravodlivé. Volebné kreslá sú

⁷ Podľa údajov spravodajského portálu európskeho parlamentu, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/map.html;sessionid=F026652FAF2B44A816733C11D4B3BA96.no> de2 [Citované 10.4.2013]

⁸ Podľa údajov infračnej kancelárie európskeho parlamentu, dostupné na internete http://www.europskyparlament.sk/view/sk/Europsky_parlament_zblizka/Frakcie_vybory_delegacie.html [Citované 10.4.2013]

⁹ Podľa údajov spravodajského portálu Európskeho parlamentu: *Kolko europoslancov budú mať členské štáty po voľbách do ep v roku 2014*, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/content/20130214sto05853/html/ko%c4%beko-europoslancov-bud%c3%ba-ma%c5%a5-%c4%8dlensk%c3%a9-%c5%a1t%c3%a1ty-po-vo%c4%beb%c3%a1ch-do-ep-v-roku-2014> [CITOVANÉ 10.4.2013]

¹⁰ HAJŠEL R., HRUŠČOVÁ Z., JANÍKOVÁ-STAVROVSKÁ I. *Spoznaj Európsky Parlament*, 2012, s. 34

rozdelené vzhľadom na pomer počtu obyvateľov jednotlivých krajín. Poslanci sa združujú do politických skupín tak isto ako v národných parlamentoch.

Samotný pojem politická strana pochádza z latinského slova „pars“, ktoré je možné preložiť ako časť alebo diel. Vo všeobecnosti možno povedať, že politické strany tak, ako ich poznáme dnes, začali vznikať v 19. storočí, čo úzko súvisí predovšetkým s rozširovaním volebného práva. Definovať to, čo vlastne máme rozumieť pod termínom politická strana, je mnohokrát veľmi ťažká úloha, keďže jednotlivé krajiny sa od seba líšia tak historicky, ako aj v sociálno-kultúrnych aspektoch. Všeobecne dokonca neplatí ani to, že „politickými stranami sú iba subjekty, ktoré sú v tejto právnej forme takto zaregistrované“.¹¹

1.2 Teoretické východiská existencie politických skupín v Európskom parlamente

Tak, ako v národných parlamentoch, aj v Európskom parlamente sa poslanci zoskupujú do politických skupín. Ako sme už spomenuli, každá krajina dostáva kreslo na základe pomeru počtu obyvateľov. Každý europoslanec musí vykonávať svoj mandát nezávisle od krajiny pôvodu. Zoskupovanie na základe národného princípu je zakázané. Hlavným dôvodom tohto zákazu je práve princíp počtu pridelenia kresiel krajinám podľa pomeru obyvateľstva. Keby krajiny mohli zakladať politické skupiny na základe národnej príslušnosti, tak by napríklad Nemecko s jeho 99 kreslami mohlo založiť jednotnú Nemeckú stranu, voči ktorej by Slovensko s 13 kreslami nepredstavovalo žiadneho oponenta v prípade nezrovnalosti v určitých otázkach. Logicky najlepším riešením týchto nezrovnalostí je zoskupenie podľa politických skupín.

1.2.1 Modely inštitucionálneho vývoja a ich aplikácia na Európsky parlament

Rozhodnutie usporiadať Európsky parlament na základe ideologickej príslušnosti a nie na základe národnej identity alebo regionálnej podobnosti, je kľúčovým prvkom odlišnosti Európskeho parlamentu od iných medzinárodných zhromaždení.¹² Vytvorenie

¹¹ KOPEČEK L. *Politické strany moderní Evropy*, 2005, s. 10.

¹² FAIRHURST, J. *Law of the European Union*, 2010, s. 114

politických skupín pomohlo vo vývoji, viedlo k prechodu od medzinárodnej komory k vytvoreniu politicky vplyvných zákonodarných rokovaní. Vzor a charakter, ako majú politické skupiny vyzeráť, však nebolo vopred zákonom stanovené. V rámci medzinárodného zhromaždenia neexistovali žiadne významne politické skupiny, politické strany nemali žiadny vývojový model. Každý členský štát mal rôzne platné normy pre vzájomnú interakciu medzi ich príslušnými politickými stranami. Absencia všeobecne platných noriem viedla k tvorbe rôznorodých politických systémov v Európskom parlamente. Odlišnosť politických systémov viedla k flexibilitě formovania a rozvíjania väčšieho politického prostredia podľa aktuálneho diania na medzinárodnej politickej scéne.

Evolúcia európskych politických skupín sa najviac odzrkadľuje na zmenách v pracovných vzťahoch medzi frakciami, ku ktorým došlo v dôsledku legislatívnych zmien a presunu zodpovednosti. Tak ako Európsky parlament je ešte stále vo vývoji, rovnako sú aj politické skupiny v rozvoji. V súčasnosti existujú dva modely rozvoja podľa politických strán: mikromodel a makromodel.¹³

1.2.2 Makromodel rozvoja

Makromodel je založený na teórii odvodeného od makroprostredia subjektov, podľa ktorého vnútorné inštitucionálne zmeny sú spôsobené rastúcou zodpovednosťou z meniacej sa vonkajšej reality. Inštitúcie sa rozvíjajú, keď sa prispôbujú novým okolnostiam a nárokom, ktoré sú na nich kladené.¹⁴

Podľa tohto modelu rozvoja, vnútorné kontroly sú často prijaté preto, aby zlepšovali legislatívnu účinnosť. Základy makromodelu pochádzajú od Nelsona Polsbyho. Nelson Polsby analyzoval Americký kongres a zistil, že nárast počtu členov kongresu, väčšia legislatívna záťaž viedla k rozvoju vnútornej štruktúry, ktoré pomohlo zlepšiť efektivitu a úspešne vyriešiť zvýšené zaťaženie. Medzi hlavné zmeny patrili: zvýšené procesné obmedzenia, viac špecializované výbory, ďalšie prívrženecké prístupy spojené s činnosťou v kongrese. Zmeny priniesli prínosy vyplývajúce z ľudskej povahy, ktoré sú výsledkom snahy zjednodušovania systému. Zvýšil sa výkon, efektivita inštitúcie, úroveň internacionalizácie. Tieto zmeny sú výsledkom vnútorného rozvoja, čo bolo inšpirované

¹³KREPPEL A. *The European Parliament and Supranational Party System*, 2002 s. 14

¹⁴SHEPSON T. *The new institutionalism*, 1989, s. 42

zvýšenými externými požiadavkami¹⁵. Ako konkrétny príklad môžeme uviesť napríklad úroveň profesionalizácie, alebo zvýšenú efektivitu a výkon inštitúcie. Podľa ekonómov Copelanda a Pattersona, neprispôsobovanie sa k novým zmenám je esenciálne inštitucionálne zlyhanie. Copeland a Patterson jednoznačne označujú kolektívnu adaptáciu ako správny krok pre všetky politické skupiny. Ak sa politická strana neadaptuje, hrozí jej marginalizácia – odsunutie na „kraj“, vylúčenie z rozhodovania.

Podľa makromodelu rozvoja, politické skupiny na európskej úrovni zareagujú na vonkajšie zmeny v širšom politickom prostredí tak, že si zmenia vlastné správanie a spôsob vzájomnej interakcie.¹⁶

Jednou zo slabých stránok makroteórie je chýbajúca funkčná metóda predpovedania, ktoré z vnútorných reforiem sú v skutočnosti výsledkom vonkajšieho vplyvu. V reálnom živote sa vyskytne veľa rôznych situácií. Neexistuje na žiaden problém iba jedno riešenie. Vo väčšine situácií riešenie takýchto problémov vyvoláva politické napätie. Politické skupiny majú za úlohu vybrať si jednu z možných riešení. Tam, kde zlyháva makroteória, tam vstupuje do platnosti mikroteória.

1.2.3 Mikromodel rozvoja

Mikromodel rozvoja sa snaží vysvetliť legislatívny vývoj pomocou predpokladu, že zmeny vo vnútorných štruktúrach sa vytvárajú vedome a racionálne poslancami, ktorí sledujú vlastné ciele a záujmy. Väčšinou tieto záujmy vychádzajú z osobných záujmov. Takto vzniknuté výsledné zmeny však nebudú prospešné rovnako pre každého. Stačí, keď vyhovujú pre väčšinu poslancov na to, aby boli schválené. Tento prístup naznačuje, že vnútorné inštitucionálne zmeny vytvárajú nové organizačné štruktúry a pravidlá, ktoré sú presádzané väčšinou, hoci aj na úkor menšiny.

Vnútorné zmeny sú reakciou na rastúce, prípadne inak sa meniace vonkajšie nároky, pričom nebudú mať pre každého rovnaký prínos. Táto teória bola prvýkrát spozorovaná v roku 1974 Davidom Mayhewom ako „Volebné pripojenie“.

Mikromodel zlyháva pri skúmaní vnútornej závislosti od vonkajšieho politického prostredia. Podľa mikromodelu rozvoja, aktuálne zmeny sú vždy v prospech tých politických strán, ktoré sú schopné ľahšie sa prispôbiť novovzniknutým podmienkam¹⁷.

¹⁵ ELAZAR D. *Lines of instituional development in the European Union*, 2010, dostupné na internete <http://jcpa.org/dje/articles/eu-instdev.htm> [Citované 10.4.2013]

¹⁶ KREPPEL A. *The European Parliament and Supranational Party System*, 2002, s. 124.

Ak vzájomne aplikujeme mikro a makromodel rozvoja politických skupín, tak môžeme jednoznačne určiť, že moc politických frakcií je prepojená s Európskym parlamentom a s vyváženosťou síl medzi jednotlivými stranami.

Aj keď základy mikro a makromodelu rozvoja boli založené na vývoji Amerického kongresu, je možné ho rozšíriť na Európsky parlament. V nasledujúcej kapitole ich aplikujeme na nadnárodný systém politických skupín a na vnútorný vývoj politických skupín. Pomocou aplikácie makro a mikromodelu môžeme rozšíriť základné dostupné informácie o politických skupinách.

1.2.4 Rozšírenie teórie makrorozvoja na politické skupiny Európskeho parlamentu

Základným elementom každého stranického systému sú zúčastňujúce sa politické strany. Tieto strany môžu byť buď ľavicovo alebo pravicovo orientované. Stranícke systémy môžeme klasifikovať na systémy jednej strany, dvoch strán alebo na viacstranné systémy. Politické systémy s jednou politickou stranou sú predpokladané za nedemokratické strany kvôli absencii možnosti výberu. Typickým znakom dvojstranných systémov je väčšinový volebný systém. Viacstranné systémy sú zložené najmenej z troch politických strán, avšak vo väčšine prípadov je ich ešte viac. Viacstranné systémy sú väčšinou parlamentné systémy, kým dvojstranné systémy môžu byť aj parlamentárne aj prezidentské.¹⁸

Počas histórie ľudia zistili, že nie každý politický systém je efektívny. Niektoré systémy vedú k roztriešteniu, iné zase k polarizácii. V prvom prípade ide o situáciu, keď v parlamentoch existujú viaceré malé politické strany. Nedostatkom tohto systému je absencia veľkých politických skupín, ktorým by ľudia mohli prejaviť dôveru a z tohto dôvodu politické strany nedokážu vytvoriť stabilnú koalíciu. Avšak bez stabilnej koalície dochádza k politickej nestabilite. V druhom prípade ide o situáciu, keď existujú len dve strany – silná ľavica a silná pravica. Medzi týmito dvomi stranami však vznikne jedna veľká medzera záujmov, ktorá zostane nezastúpená. Táto medzera vedie k nemožnosti dohodnutia sa medzi frakciami, takže strany nedokážu nájsť žiadne kompromisy. Takto vzniknutý extrémizmus vedie k ideologickému dogmatizmu a takisto k vzniku

¹⁷KREPPEL A. *The European Parliament and Supranational Party System*, 2002, s. 124

¹⁸BORCHARDT, K. *The ABC of European Union law*, 2010, s. 48

politickej nestability. Ideálnym politickým systémom je systém, v ktorom každá strana a ideológia je zastúpená, roztrieštenie frakcií je minimálne a existuje možnosť výberu, komu zveria občania politickú moc medzi stranami.

Nadnárodný stranický systém Európskeho parlamentu sa rozvíja až do dnešného dňa. Neustále prechádza cez transformácie a z poradného zhromaždenia sa stáva vplyvný zákonodarný orgán.¹⁹ Podľa makromodelu k vnútornému vývoju dochádza v dôsledku reakcie na vonkajšie zmeny. V aplikácii na Európsky parlament to znamená zvyšujúcu sa legislatívnu a politickú úlohu Európskeho parlamentu. V praxi je to situácia, keď interné reakcie EP sú výsledkom externých zmien, na základe ktorého sa politické skupiny začnú zameriavať na novú politickú situáciu.

Nadnárodný stranický systém v rámci Európskeho parlamentu je jedinečný na svete. Jedným z dôvodov jedinečnosti Európskeho parlamentu je skutočnosť, že jeho politické skupiny môžu aktívne zasahovať do legislatívy Európskej únie.²⁰ Vďaka týmto legislatívnym zásahom vývoj stranického systému je výrazne ovplyvnený zmenami legislatívnych právomocí Európskeho parlamentu. Na základe veľkosti legislatívnej právomoci stranického systému históriu politických skupín EP môžeme rozdeliť na niekoľko rôznych období. Skúmať budeme iba vývoj systému po prvých priamych voľbách, pretože dvojité mandát pred prvými priamymi voľbami obmedzoval rozvoj. Rozvoj môžeme rozdeliť na tri rôzne obdobia:

- na obdobie medzi rokmi 1979-1986, pred dosiahnutím legislatívneho vplyvu,
- na obdobie medzi rokmi 1987-1996, po dosiahnutí legislatívneho vplyvu,
- na obdobie od začiatku platnosti Lisabonskej zmluvy až po súčasnosť.

V prvom období Európsky parlament bol relatívne bezmocným aktérom v legislatívnom procese. Aj keď bolo niekoľko miernych zvyšovaní právomocí, žiadne z nich nebolo natoľko významné, aby účinne zmenilo inštitucionálne postavenie Európskeho parlamentu v roli zákonodarného orgánu. V druhom období po zavedení Jednotného európskeho aktu a po podpísaní Maastrichtskej a Amsterdamskej zmluvy schopnosť Európskeho parlamentu ovplyvniť legislatívu sa podstatne zvýšila. Pridanie týchto nových legislatívnych úprav predstavoval kvalitatívny skok v posilnení politického postavenia

¹⁹HAMMERMAN F. SCHWEIZKERT R. *EU Enlargement and Institutional Development: How Far Away Are the EU's Balkan and Black Sea Neighbors?*, 2005, dostupné na internete <http://www.ifw-members.ifw-kiel.de/publications/eu-enlargement-and-institutional-development-how-far-away-are-the-eu-s-balkan-an-black-sea-neighbors/kap1261.pdf>[Citované 10.4.2013]

²⁰ Podľa EUROPA.SK, *Demokratickejšia a transparentnejšia Európa*, 2013, dostupné na internete http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/democracy/index_sk.htm[Citované 10.4.2013]

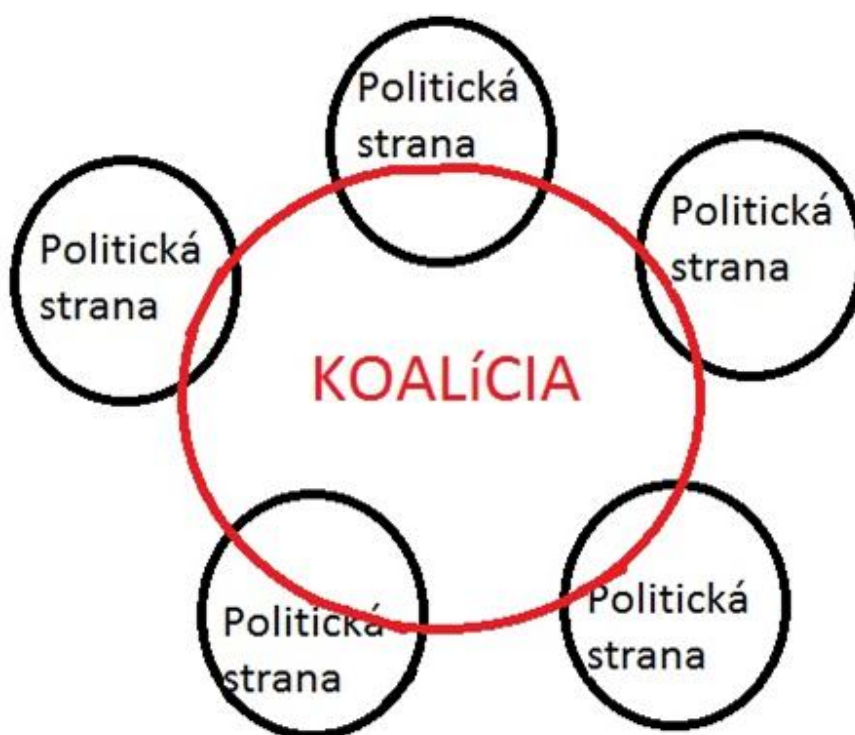
Európskeho parlamentu. Ako tretie obdobie by sme mohli ešte označiť obdobie od nadobudnutia pôsobenia Lisabonskej zmluvy až po súčasnosť, počas ktorého politické skupiny získali doteraz najväčší vplyv v rámci legislatívy.²¹

Obrázok číslo: 1

Polarizácia v národných parlamentoch: Vlastné spracovanie podľa Kreppela

Obrázok číslo 2.

Roztrieštenie v národných parlamentoch: Vlastné spracovanie podľa Kreppela

²¹ Podľa EUROPA.SK, *Demokratickejšia a transparentnejšia Európa*, 2013, dostupné na internete http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/democracy/index_sk.htm [Citované 10.4.2013]

1.2.5 Rozšírenie teórie mikrorozvoja na politické skupiny Európskeho parlamentu

Pre pochopenie makromodelu potrebujeme poznať ciele poslancov. Ako sme už uviedli, poslanci Európskeho parlamentu sa snažia dosiahnuť ich ciele prostredníctvom dostupných nástrojov a informácií. Dostupné nástroje sa však menia každým volebným obdobím, a preto sa mení aj ich správanie. Pomocou týchto zmien sa snažia využívať nové nástroje čo najprospešnejšie. Hlavným cieľom každého poslanca je čo najvýraznejšie ovplyvnenie Európskej únie.

Pôvodné politické skupiny Európskeho parlamentu nedokázali výraznejšie ovplyvniť politiku Európskej únie. Jediným ich riešením zostalo šírenie a popularizácia ich názorov. Avšak tieto názory predstavovali na rôzne problematiky priveľkú škálu. Snažili sa ďalej rozčleniť ciele rôznych politík pomocou väčšej politickej a verejnej pozornosti. V rámci tejto fázy všeobecná zhoda medzi politickými skupinami ešte nebola potrebná pre dosiahnutie cieľov. Dokonca platilo nepísané pravidlo o tom, že najextrémnejšie riešenia vzbudzovali najväčšiu pozornosť. Samozrejme, takáto politika sa hneď odzrkadlila na výsledkoch. Komisia a Rada často museli prijímať rozhodnutia, ktoré by inak neprijali, len Európsky parlament na nich zatlačil pomocou verejnej mienky. Pre zabrzdenie tejto politiky bol vytvorený Jednotný európsky akt.²²

Prijatie európskeho aktu a vstup Maastrichtskej zmluvy do platnosti v značnej miere zvýšilo právomoci parlamentu. Rozsah právomoci Európskeho parlamentu bol však len jednostranný a týkal sa len vecí, ktoré by mohli efektívne fungovať a v ktorých by komisia spolu s radou mohla dosiahnuť konsenzus.²³ Nové pravidlá viedli k zmene politiky skupín. Začali sa nové spôsoby kooperácie, aby sa dosiahli úspešné preukázateľné výsledky. Nové úpravy boli esenciálne pre skupiny, ak chceli využiť vlastné potenciály. Začala sa postupná orientácia na nadnárodné usporiadanie. Vznikol úplne iný parlament ako ten, ktorý existoval pred platnosťou Jednotného európskeho aktu. Počas nasledujúceho roku Európsky parlament bol obmedzený len pre vydávanie názorov, bez efektívnych legislatívnych zmien. Skupiny si mohli dovoliť stanoviť väčšie ciele, nakoľko bola len veľmi malá pravdepodobnosť na to, že to únia naplní. Výsledkom tejto tendencie boli

²²KREPPPEL A. *The European Parliament and Supranational Party System*, 2002, s. 125

²³Podľa údajov EUROPA.EU, *Maastricht on European Union*, 2010, dostupné na internete http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_en.htm Treaty of [Citované 10.4.2013]

roztriešenie a polarizácia parlamentov, kde kompromisy a spolupráca nezohrávali žiadnu úlohu.

Európskemu parlamentu sa však podarilo získať legislatívnu silu a politické skupiny si nemohli ďalej dovoľovať ideologické dogmatizmy. Keď parlament nadobudol legislatívnu moc, tak už musel prichádzať so zákonmi, ktoré boli prijateľné radou a komisiou. Takto opustili politické skupiny od individualizmu a začali hľadať spoločné cesty, spoločné kompromisy.

2 CIELE A METODIKA PRÁCE

Ciele diplomovej práce sú rozdelené do dvoch skupín: hlavné a čiastkové. Medzi hlavné ciele patrí analýza pôsobenia politických skupín v Európskom parlamente, vymedzenie charakteristiky jednotlivých politických skupín v porovnaní s ostatnými politickými skupinami. Okrem hlavných cieľov každá kapitola a podkapitola má stanovené vlastné čiastkové ciele.

Čiastkovým cieľom prvej kapitoly je analýza Európskeho parlamentu. Historicky analyzuje posledné desaťročia vývoja politických skupín a podrobne definuje legislatívne zmeny právneho rámca, ktoré ovplyvňovali a pomohli dospieť vo vývoji k dnešnej podobe politických frakcií. Pre efektívne splnenie cieľa prvej kapitoly sme sa rozhodli poukázať aj na dôležitosť externých faktorov vo vývoji, ktoré priamo nesúvisia s evolúciou frakcií, ale bez nich by Európsky parlament neexistoval v dnešnej podobe. Kapitola sa ďalej sústreďuje na otázku „Je zloženie Európskeho parlamentu na základe politických skupín efektívnejšie, ako by to bolo zložené na základe národného princípu?“ Od národnej príslušnosti má teoreticky každý člen Európskeho parlamentu extrahovať, nesmie byť v žiadnom smere zainteresovaný voči krajine pôvodu. Ale je to fakt ideálnym a najefektívnejším riešením? K odpovedi na túto otázku sa snažíme dostať pomocou zhrnutia poznatkov z teórií inštitucionálneho rozvoja. Teórie inštitucionálneho rozvoja sa členia na mikroanalýzu a na makroanalýzu. Na konci prvej kapitoly aplikujeme obidve teórie na Európsky parlament.

Druhá kapitola práce je venovaná cieľom a metódam. Vytýčíme hlavné a čiastkové ciele práce jednotlivých kapitol a poskytneme zhrnutie o metódach výskumu, ktoré sme používali počas písania práce.

V tretej kapitole sa práca zameriava na jednotlivé frakcie. Sústredili sme sa na ich charakteristiku, význam, súčasné trendy, predpokladaný budúci vývoj a prípadné možné zmeny. Dôkladne sme analyzovali vzťah medzi dvoma najväčšími politickými skupinami, a to medzi Európskou ľudovou stranou a Progresívnou alianciou socialistov a demokratov. Na konci tretej kapitoly venujeme osobitne jednu podkapitolu komparácii politických skupín.

Pri skúmaní problematiky pôsobenia politických skupín v Európskom parlamente pre dosiahnutie hlavných, ale aj čiastkových cieľov diplomovej práce sme využívali aj teoretické aj empirické metódy skúmania. Najdôležitejšou využívanou teoretickou

metódou v práci bola metóda analytickej dedukcie. Z empirického hľadiska sme uprednostňovali metódu pozorovania, pomocou ktorej sme získali efektívne poznatky a podarilo sa nám využiť empirický výskum z vedeckého pohľadu.

Analytickú metódu sme použili pre skúmanie doterajšieho vývoja politických skupín v rámci Európskeho parlamentu. Poukázali sme na historicky najdôležitejšie myšlienky, ktoré sa prejavia i dodnes v pôsobení politických skupín. Nakoľko diplomová práca má obmedzený rozsah, nemohli sme analyzovať celú históriu, práca sa hlavne zameriava na analýzu z právneho hľadiska. Dôležitou súčasťou analýzy je ich právny rámec, pre ktorý analyzujeme zakladajúce zmluvy, medzinárodné bilaterálne a multilaterálne dohody a smernice, rozhodnutia vydané Európskym parlamentom. Hybnou silou Európskeho parlamentu sú práve politické skupiny a nemožno odignorovať ich dôležitosť vo vývoji Európskej únie. Na základe použitých právnych dokumentov, ktoré sú dostupné na oficiálnej webovej stránke Európskeho parlamentu, sme vytýčili najdôležitejšie medzníky v legislatíve Európskej únie. V práci sme rozobrali každú politickú skupinu jednotlivo, analyzovali sme ich pôsobenie, poukázali sme na ich silné a slabé stránky pomocou analýzy a na záver pomocou dostupných štatistických údajov sme prognózovali ich ďalší možný vývoj v budúcnosti.

Metódu indukcie sme využili vo vytvorení záveru po skúmaní doterajších trendov. Dedukčnú metódu sme využili, aby sme sa dostali od určitých záverov ku konkrétnym faktom. Metóda dedukcie bola tiež súčasťou využívaných metód pre tvorbu budúcej prognózy o možnom vývoji Európskeho parlamentu. Metóda komparácie slúžila ako jedna z najdôležitejších nástrojov, keď sme porovnávali jednotlivé politické skupiny.

3 CHARAKTERISTIKA POLITICKÝCH SKUPÍN V EURÓPSKOM PARLAMENTE

„Na základe článku 224 Zmluvy o fungovaní EÚ politické strany na európskej úrovni sú dôležitým faktorom integrácie v rámci spoločenstva. Prispievajú k utváraniu európskeho povedomia a k vyjadreniu politickej vôle občanov únie. Rada stanoví pravidlá v súlade s postupom uvedeným v článku 251 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktorými sa spravujú politické strany na európskej úrovni, najmä pravidlá ich financovania.“²⁴

Poslanci zasadajú v politických skupinách; nezoskupujú sa podľa národnosti, ale podľa politickej príslušnosti. V súčasnosti je v Európskom parlamente 7 politických skupín.

„Svoju vnútornú organizáciu zabezpečujú tak, že majú jedného predsedu (niektoré skupiny dvoch spolupredsedov), predsedníctvo a sekretariát. Miesta v rokovacej sále sa poslancom pridelujú na základe ich politickej príslušnosti, zľava doprava, po schválení predsedami skupín. Na vytvorenie politickej skupiny je potrebný počet 25 poslancov a musí byť v nej zastúpená minimálne jedna štvrtina členských štátov. Zakázané je členstvo vo viacerých politických skupinách.

„Niektorí poslanci nepatria do žiadnej politickej skupiny a v takom prípade patria medzi nezaradených. Pred každým hlasovaním na plenárnej schôdzi politické skupiny preskúmajú správy parlamentných výborov a predkladajú pozmeňujúce a doplňujúce návrhy. Pozícia politickej skupiny je prijatá po dohode v rámci skupiny, žiadny člen skupiny nesmie prijať povinný hlasovací mandát.“²⁵

V súčasnosti v Európskom parlamente pôsobí 7 politických strán:

- Skupina Európskej ľudovej strany
- Skupina Progresívnej aliancie socialistov a demokratov
- Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu
- Skupina zelených/Európska slobodná aliancia
- Skupina Európskych konzervatívcov a reformistov
- Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice/Nordická zelená ľavica

²⁴Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 14, hlava III, dostupné na internete <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/ce32120061229sk00010331.pdf> str 39 [Citované 10.4.2013]

²⁵Podľa údajov spravodajského portálu európskeho parlamentu, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sk/007f2537e0/Political-groups.html> [Citované 10.4.2013]

- Skupina Európa slobody a demokracie²⁶

Okrem týchto strán v parlamente pôsobí ešte aj 27 nezaradených poslancov.

3.1 Právny rámec politických skupín Európskeho parlamentu

Politické strany na európskej úrovni sú dôležitým faktorom integrácie v rámci únie. Prispievajú k utváraniu európskeho povedomia a k vyjadreniu politickej vôle občanov únie.²⁷ Právnym základom Európskeho parlamentu sú články 223 až 234 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 14 Zmluvy o Európskej únii. Na základe postupu zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie Rada presne stanovuje pravidlá fungovania politických skupín v rámci Európskej únie. Zmluva ďalej určuje, že Európsky parlament sa zúčastňuje na prijímaní aktov Európskej únie pri vykonávaní vlastnej právomoci. Článok 30 až 34 hlavy I. Rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu ďalej definuje uzatváranie politických skupín, činnosť a právne postavenie politických skupín, medziskupiny, nezaradených poslancov a zasadací poriadok.

Na základe Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa Nariadenia 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni politická skupina znamená asociáciu občanov, ktorá sleduje politické ciele. Podmienkou založenia politickej strany je uznávanie minimálne jedným členským štátom a založenie musí byť v súlade s právnym poriadkom. Nariadenie 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni oddeľuje od seba pojmy *aliancia*, *politická nadácia* a *politická strana*.

Politickou stranou sa rozumie združenie občanov, ktoré sleduje politické ciele a je uznané alebo založené v súlade s právnym poriadkom aspoň jedného členského štátu;

Politická skupina na európskej úrovni musí spĺňať nasledujúce podmienky: musí mať právnu subjektivitu v krajine, v ktorej sídli. Musí byť reprezentovaná aspoň 25 percentami členských štátov buď v Európskom parlamente, alebo v národných parlamentoch, alebo v regionálnych parlamentoch.²⁸ Postačujúcou podmienkou založenia

²⁶Údaje zo spravodajského portálu Európskeho parlamentu, *Political Groups*, 2013, dostupné na internete http://www.europarl.org.uk/view/en/your_MEPs/EP_Political_Groups.html;jsessionid=8FC2CBAF9500AD65413DA4572738D801 [Citované 10.4.2013]

²⁷Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 192, hlava III, dostupné na internete <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/ce32120061229sk00010331.pdf> str 132 [Citované 10.4.2013]

²⁸Štatút a financovanie politických strán na európskej úrovni, Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. apríla 2011 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni, dostupné na internete <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R2004:20071227:EN:PDF>, s.9 [Citované 10.4.2013]

politickej strany je získanie troch percent hlasov v posledných voľbách do Európskeho parlamentu minimálne v jednej štvrtine členských krajín. Každá politická frakcia musí dodržiavať princípy, na ktorých je Európska únia založená, a to: demokracia, rešpektovanie základných ľudských práv, dodržiavanie základných slobôd a právneho štátu. Povinnosťou každej politickej skupiny je zúčastniť sa na voľbách alebo vyjadriť úmysel zúčastnenia sa.

Aliancia predstavuje štruktúrovanú spoluprácu medzi minimálne dvomi politickými stranami. Pod pojmom politická nadácia na európskej úrovni rozumieme subjekt alebo sieť, ktorá má právnu subjektivitu v danom štáte, je spätá s politickou skupinou na európskej úrovni a prostredníctvom svojej činnosti podporuje alebo dopĺňa ciele politickej strany. Podporovať politické skupiny môže najmä nasledujúcimi činnosťami:

- rozvoj spolupráce so subjektmi podobného typu pre posilnenie demokracie,
- rozvoj aktivít spojených s verejnou politikou Európskej únie, a to najmä pomocou zorganizovania seminárov, konferencií, podpory mládežníckych organizácií a iných zástupcov občianskej spoločnosti,
- slúžiť ako vzor pre ostatné vnútroštátne politické nadácie,
- pozorovanie Európskej politiky, verejnej politiky a prispievanie do diskusií o Európskej integrácii.

3.1.1 Vnútoraná organizácia politických skupín

Založenie politickej strany je potrebné oznámiť predsedovi parlamentu formou vyhlásenia. V tomto vyhlásení musí byť uvedený názov politickej skupiny, menný zoznam členov a funkcionárov a zloženie predsedníctva politickej frakcie. Po doručení vyhlásenia sa uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie.²⁹

Každá politická frakcia musí povinne zvoliť jedného predsedu, podľa potreby jedného alebo dvoch podpredsedov a pritom musí mať predsedníctvo a vlastný sekretariát. Minimálny počet členov jednej politickej strany na európskej úrovni sa stanovilo na 25 poslancov. Poslanci získavajú ich miesta v rokovacej sále počas plenárnych zasadnutí podľa ich politickej príslušnosti, zľava doprava, pričom predsedovia skupín to musia schváliť.

²⁹ Podľa údajov stránky Euroskop, MEMO: Frakce v Evropském parlamantu dostupné na internete <https://www.euroskop.cz/8468/2351/clanek/memo-frakce-v-evropskem-parlamantu/> [Citované 15.4.2013]

Ak sa počet členov skupiny zníži pod požadovaný prah, môže predseda povoliť so súhlasom Konferencie predsedov, aby skupina existovala až do ďalšej ustanovujúcej schôdze parlamentu v prípade, ak sú splnené tieto podmienky:

- členovia naďalej zastupujú aspoň pätinu členských štátov,
- skupina existuje dlhšie ako jeden rok.

Predseda túto odchýlku nepoužije, ak existujú dostatočné dôkazy, podľa ktorých sa možno domnievať, že dochádza k jej zneužitiu.³⁰

Pred každým hlasovaním v EP na plenárnej schôdzi politické skupiny - frakcie preskúmajú správy parlamentných výborov a predkladajú pozmeňovacie a doplňujúce návrhy. Pozícia politickej skupiny je prijatá po dohode v rámci skupiny - frakcie. Žiadny člen skupiny nesmie však prijať povinný hlasovací mandát.³¹

Politické skupiny vykonávajú ich úlohy a sú súčasťou činnosti Európskej únie. Musia spĺňať všetky úlohy, ktoré im vyplývajú z rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu. Od sekretariátu získajú administratívne vybavenie v súlade s organizačnou štruktúrou politickej skupiny a príspevky na zriadenie iných potrebných vybavení, ktoré sú potrebné na správne fungovanie. Predsedníctvo určuje presné pravidlá pre využitie získaných príspevkov a vybavenia. Stanoví spôsob dohľadu nad poskytnutými zdrojmi. Prísne pravidlá sa takisto vzťahujú na plnenie rozpočtu.

3.1.2 Financovanie politických skupín a nadácií Európskeho parlamentu

Na to, aby politická frakcia dostala finančné prostriedky zo základného rozpočtu Európskej únie, musí podať žiadosť každý rok. Európska únia má tri mesiace na to, aby prijala rozhodnutie. Do troch mesiacov môže zamietnuť alebo akceptovať žiadosť. V prípade akceptácie Európsky parlament musí autorizovať a spravovať príslušné rozpočtové prostriedky. K prvej prihláške politická skupina musí dodať dokumenty ako³²:

³⁰ Rokovací poriadok Európskeho parlamentu, hlava I. Kapitola 4, článok 30, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20130204+RULE-030+DOC+XML+V0//SK&navigationBar=YES> [Citované 10.4.2013]

³¹ Podľa údajov informačnej kancelárie európskeho parlamentu, dostupné na internete http://www.europaskyparlament.sk/view/sk/Europsky_parlament_zblizka/Frakcie_vybory_delegacie.html [Citované 10.4.2013]

³² Štatút a financovanie politických strán na európskej úrovni Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. apríla 2011 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni, článok 3, dostupné na internete <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R2004:20071227:EN:PDF> [Citované 10.4.2013]

- doklady potvrdzujúce, že žiadateľ spĺňa podmienky, ktoré sú uvedené v kapitole číslo 3.1.1. tejto práce,
 - politický program s cieľmi politickej strany,
 - stanovy, v ktorých sa nachádza zoznam orgánov politickej strany, kto je generálnym manažérom, finančným manažérom, právnym zástupcom frakcie.
- Každá fyzická osoba, zúčastňujúca sa vo vedení strany musí byť dokladovaná.

Ak strana nedodá dokumenty do dvoch mesiacov Európskemu parlamentu, financovanie strany sa zastaví. Financie sa rozdeľujú každý rok medzi politickými stranami, ktoré dostali kladnú odpoveď na ich žiadosť o poskytnutí financovania Európskou úniou. Pätnásť percent z celkových poskytnutých financií sa rozdelí rovnomerne medzi aktívne pôsobiace strany a 85 percent sa rozdelí vzhľadom na počet získaných kresiel v parlamente.³³

Z hľadiska získania financií z rozpočtu každý člen Európskeho parlamentu môže byť členom len jednej politickej skupiny na európskej úrovni. Financie poskytnuté politickým stranám zo všeobecného rozpočtu Európskej únie nesmú presahovať 85 percent nákladov frakcie. Zaťaženie za presiahnutie hranice nesie každá politická strana na európskej úrovni sama. Pozostávajúcich 15 percent musí každá strana z vlastného rozpočtu financovať. Síce v súčasnosti sa dá vídať snahu o zníženie využitia verejných zdrojov v prospech využitia vlastných.³⁴

Politická nadácia musí spĺňať nasledujúce podmienky:

- musí byť spätá aspoň s jednou z politických strán na európskej úrovni,
- musí mať právnu subjektivitu v členskom štáte, v ktorom sa nachádza sídlo príslušnej politickej strany. Politická strana a politická nadácia musia mať dve rôzne politické subjektivity
- musí dodržiavať politické princípy Európskej únie. Medzi tieto princípy patria: demokracia, sloboda, rešpektovanie základných ľudských práv, základných slobôd a právneho štátu,

³³Štatút a financovanie politických strán na európskej úrovni Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. apríla 2011 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni, článok 10, dostupné na internete

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R2004:20071227:EN:PDF>

[Citované 10.4.2013]

³⁴ Gasbag Sebago, *Commission to propose legal status after summer*, 2012, dostupné na internete http://www.efc.be/programmes_services/advocacy-monitoring/European-Foundation-Statute/Pages/default.aspx, [Citované 10.4.2013]

- v žiadnom prípade nesmie podporovať ziskové ciele,
- riadiaci orgán musí mať geograficky vyváženú polohu.

Každá politická strana a politická nadácia na európskej úrovni si môže vymedziť svoj vzťah, avšak len v rámci vnútroštátnych predpisov. Môžu si sami rozvrhnúť svoj čas na vnútroštátne pôsobenie a na pôsobenie na európskej úrovni.

Politická nadácia môže žiadať poskytnutie financií z finančného rozpočtu Európskej únie len cez politickú frakciu Európskej únie. Táto politická strana musí byť spätá s politickou nadáciou.

Finančné prostriedky pre politickú nadáciu musia byť pridelované na základe príslušnosti k politickej strane s výnimkou článku 10.1. nariadenia 2004/2003 Európskeho parlamentu. Financie získané z európskeho rozpočtu môžu byť využité len na aktivity, ktoré sú v súlade s hore uvedenými podmienkami³⁵

Povinnosťou Európskeho parlamentu je overiť, či sú stanovené podmienky splnené pre získanie financií. V prípade nesplnenia podmienok strana nemôže byť ďalej politickou skupinou na európskej úrovni. Európsky parlament začína overovanie na základe žiadosti minimálne jednej štvrtiny členov, pochádzajúcich z troch rôznych politických strán.

Európsky parlament rozhoduje o splnení kritérií väčšinovým hlasovaním. Skôr ako Európska únia začne vykonávať overenie, Európsky parlament musí vypočúť zástupcov príslušnej politickej strany. Po vypočutí príslušnej strany požiada o zloženie výboru nezávislých ľudí, aby sa vyjadrili k danej problematike a vydali vlastné stanovisko v reálnom časovom horizonte.

Výbor je zložený z troch členov, pričom Rada, Európsky parlament a komisia vymenúva jedného nezávislého člena. Administratívne práce a zloženie výboru je financované z rozpočtu Európskeho parlamentu. Ak Európsky parlament zistí, že politická strana nespĺňa niektorú z podmienok pre financovanie, má právo vylúčiť ju z financovania.

Tak ako európskym politickým skupinám, aj európskym nadáciami vznikajú určité povinnosti z poberania financií. Každá politická frakcia Európskej únie musí zverejňovať zdroje financií, odkiaľ ich čerpal. Povinnosťou strany je poskytnutie zoznamu darcov. Na zozname darcov musí byť zverejnené, akú sumu daroval darca. Výnimku tvoria dary, ktoré

³⁵ Podľa údajov European Foundation Centre, 2012, dostupné na internete http://www.efc.be/programmes_services/advocacy-monitoring/European-Foundation-Statute/Pages/default.aspx [Citované 10.4.2013]

nepresahujú hodnotu 500 € za rok. V takomto prípade ani dar ani darca nemusí byť zverejnený.³⁶

Politické strany a politické nadácie na európskej úrovni nesmú prijímať anonymné dary, dary, ktorých hodnota presahuje hodnotu 12 000 € ročne, dary od takých podnikov, na ktorých vplýva niektorý verejný orgán priamo alebo nepriamo, dary z rozpočtov politických skupín v Európskom parlamente, dary z tretích krajín, pomocou ktorých by tretia krajina nadobudla dominantný vplyv.

Financie získané z rozpočtu Európskej únie musia byť využité len pre účely, ktoré súvisia so stanoveným politickým programom politickej frakcie. Výdavky z týchto financií musia zahŕňať technické a administratívne náklady, náklady vynaložené pri zorganizovaní stretnutí, náklady výskumu, štúdií a publikácií.

Výdavky môžu byť čerpané z rozpočtu pre financovanie nákladov predvolebnej kampane politických strán do Európskeho parlamentu. Financovanie politickej kampane sa nevzťahuje na politické strany na národnej úrovni. Financovanie predvolebnej kampane je však regulované v každom členskom štáte Európskej únie vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Príspevky pre politické strany a politické nadácie na európskej úrovni od vnútroštátnych politických strán, ktoré sú členmi politickej strany na európskej úrovni, sú prijateľné. Príspevky pre politické strany a politické nadácie na európskej úrovni od fyzických osôb, ktorí sú členmi politickej strany na európskej úrovni, sú takisto prijateľné. Príjmy od politických strán a fyzických osôb nesmú však presahovať čiastku 40 % z ročného rozpočtu.

Financie získané zo všeobecného rozpočtu Európskej únie nesmú byť použité na financovanie politických strán a fyzických osôb na národnej úrovni. Zákaz financovania národných politických strán a kandidátov sa vzťahuje aj na politické nadácie.³⁷

3.1.3 Konferencia predsedov politických skupín Európskeho parlamentu

Konferencia sa konala po prvýkrát v roku 1963 v Ríme. Od roku 1975 sa koná raz ročne míting predsedov národných parlamentov, ktorý sa nazýva Konferencia predsedov. Táto forma rokovania predstavuje verejnú diskusiu medzi zákonodarnými mocami

³⁶ Podľa údajov Transparency International, *EU Political Finance*, dostupné na internete http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-political-parties/ [Citované 10.4.2013]

³⁷ Ingrid van Bienen, *Financing political parties and Election campaigns – guidelines*, 2008, str.89

národných parlamentov a zástupcami Európskeho parlamentu. Súčasne ide o najvyššiu inštitucionalizovanú formu medziparlamentnej spolupráce v rámci Európskej únie.³⁸

V prípade prijatých rozhodnutí ide výlučne o konsenzuálny charakter. Každý účastník mítingu má jeden hlas a pri hlasovaní všetky hlasy sú rovnocenné. Na konferencii sa rozhoduje hlavne o otázkach typu:

- Aký bude harmonogram a program budúcich plenárnych zasadnutí?
- Ako bude vyzerat' zloženie výborov, delegácií a ako sa rozdelia ich právomoci?
- Aké sú možné zmeny legislatívneho programu?

Okrem medziparlamentnej spolupráce konferencia plní aj ďalšiu dôležitú úlohu – účastníci majú možnosť rokovať s ostatnými inštitúciami Spoločenstva, tretími krajinami, ktoré nie sú členom Európskej únie a s medzinárodnými organizáciami mimo Spoločenstva.

Aktuálnymi členmi konferencie predsedov sú:

- Martin Schultz – predseda Európskeho parlamentu za stranu S&D z Nemecka,
- Joseph Daul – predseda Poslaneckého klubu Európskej ľudovej strany z Francúzska,
- Hannes Swoboda – predseda Skupiny progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente z Rakúska,
- Guy Verhofstadt – predseda skupiny Aliancie liberálov a demokratov za Európu z Belgicka,
- Rebecca Harms – spolupredsedníčka Skupiny zelených \ Európskej slobodnej aliancie z Nemecka,
- Daniel Cohn-Bendit – spolupredseda Skupiny zelených \ Európskej slobodnej aliancie z Francúzska,
- Martin Callanan – predseda skupiny Európskych konzervatívcov a reformistov z Veľkej Británie,
- Gabriele Zimmer – predsedníčka Konfederatívnej skupiny Európskej zjednotenej ľavice – Severskej zjednotenej ľavice z Nemecka,
- Nigel Paul Farage – spolupredseda skupiny Európa slobody a demokracie z Veľkej Británie.

Okrem výročných stretnutí predsedov existujú aj ďalšie stretnutia na nižšej úrovni, na ktorých rokujú zástupcovia parlamentov.

³⁸ Podľa údajov portálu: Európska únia, *Konferencia predsedov parlamentov Európskej únie*, dostupné na internete <http://www.europskaunia.sk/konferenciaeu> [Citované 10.4.2013]

3.2 SúčasnÉ politické skupiny Európskeho parlamentu

3.2.1 Európska ľudová strana

V súčasnosti za najsilnejšiu i najvplyvnejšiu politickú stranu považujeme Európsku ľudovú stranu (EPP), ktorá bola založená v roku 1976. Jej pôvodným cieľom bola podpora európskej integrácie. Pôvodná EPP sa skladala z viacerých politických strán krajín BENELUXu, Francúzska, Nemecka, Talianska a Írska. Medzi jej zakladateľské strany patria: Christlich Demokratische Union, Christlich-Soziale Union, Centre des Démocrates Sociaux, Fine Gael, Democrazia Cristiana, Christlich-Sociale Volkspartei, Katolíke Volkspartij, Christelijk Historische Unie a Antirevolutionaire Parti. Prvým predsedom Európskej ľudovej strany sa stal Leo Tindemans.³⁹

Európska rada zasadá dvakrát za pol roka, zvoláva ju jej predseda.⁴⁰ Pred jej zasadnutím predsedovia, ktorí sú združení v strane EPP, sa schádzajú na takzvanej vrcholovej schôdzi, ktorej cieľom je zjednotenie postojov členov. Zúčastnení lídri sa zhodnú na možných stratégiách a pripraví si možné riešenia na aktuálne problémové otázky. Takéto rokovania sa konajú najmenej dvakrát ročne. V Európskej únii väčšina prezidentov a ostatných hláv štátu patrí práve k Európskej ľudovej strane, čo znamená väčšinu aj pre túto politickú frakciu v Európskej rade.

V súčasnosti EPP patrí k 11 politickým stranám, ktoré sú uznané a podporované zo strany Európskeho parlamentu. V roku 2011 z rozpočtu EÚ EPP bola najväčším beneficiantom, dostala 6,1 miliónov EUR, čo tvorilo 2/3 jej príjmov. Zvyšná jedna tretina je tvorená príspevkami členov, ktoré sú určené na základe politickej sily a počtu členov členských strán.⁴¹ Členské príspevky pridružených členov a pozorovateľov sa určuje podľa súčasnej politiky strany a na základe počtu získaných hlasov týmito stranami v posledných národných voľbách.⁴²

Európska ľudová strana má postavenie lídra aj na iných európskych fórach. Patrí sem napríklad aj Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe či Výbor regiónov.

³⁹ Podľa údajov stránky European People's Party, *Who are we?*, 2013, dostupné na internete <http://www.epp.eu/who-are-we> [Citované 10.4.2013]

⁴⁰ Podľa údajov oficiálnej stránky Európskej Rady, dostupné na internete <http://www.european-council.europa.eu/the-institution?lang=sk> [Citované 10.4.2013]

⁴¹ Podľa údajov portálu Euroinfo, *Európska ľudová strana*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/europska-ludova-strana/> [Citované 15.4.2013]

⁴² Podľa údajov z oficiálnej stránky Európskej ľudovej strany, *European Parliament* dostupné na internete <http://www.epp.eu/european-parliament> [Citované 15.4.2013]

Poslanie, hlavné princípy, organizačná štruktúra , členstvo, predsedníctvo, orgány a vnútorné predpisy sú upravované štatútom EPP, ktorý bol prijatý 7. decembra 2011 vo francúzskom Marseille.

História

Začiatky Európskej kresťanskej demokracie siahajú až do 19. storočia. Prvá kresťanská strana pochádza z Francúzska a vznikla v roku 1848. Bola prvou stranou nesocialistického pôvodu, ktorá zastupovala názory Európskej integrácie. Druhá kresťansko-demokratická ľudová strana vznikla v Taliansku pod vedením kňaza Luigiho Sturza. V roku 1924 sa objavila na francúzskej politickej scéne politická strana Ľudová demokratická strana.⁴³

Základným prvkom týchto strán sa stalo sociálno-cirkevné učenie. Toto učenie vychádza z rešpektovania súkromného majetku. Ľudia majú právo na súkromné vlastníctvo, je to jedno zo základných práv podľa Božieho poriadku. Spojenie kresťanstva a demokracie vychádza z myšlienok spravodlivosti, ktoré podľa cirkvi sadá nastoliť demokraciu najjednoduchšie. Pápež dlho nesúhlasil s týmito názormi a viackrát aj vetoval politické strany až do roku 1919, kedy vznikla prvá skutočne kresťansko-demokratická strana.

V roku 1921 nastal prvý krok z pohľadu ľudovo-kresťanských politických strán k Európskej integrácii. Luigi Sturo spolu so zakladateľom strany Democratia Christiana Alcidom de Gasperim sa vybrali do Nemecka. V Nemecku sa stretli s Konradom Adenauerom, s ktorým začali spolupracovať. Avšak táto spolupráca netrvala veľmi dlho, lebo talianski fašisti zakázali pôsobenie ľudovej strany v Taliansku. Sturzo musel utiecť, žil niekoľko rokov v exile. Neustále však širil myšlienky Spojených európskych štátov a integrácie vo všetkých potrebných oblastiach.

Ďalšou dôležitou osobnosťou v otázke Európskej integrácie spoločenstiev bol Robert Schuman. Schuman po vojne vstúpil do malej kresťansko-ľudovej strany. Počas jeho pôsobenia v tejto malej kresťansko-ľudovej strane Luigi Sturzo už aktívne vystupoval na medzinárodnej politickej sfére. Sturzo jednoznačne naznačil, že Európa nemá na výber. Buď bude zápasit' s vojnami a s nacionalizmom, alebo si vyberie jediné riešenie –

⁴³ Podľa BRITANNICA.COM, dostupné na internete *European People's Party (EPP)* <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/765561/European-Peoples-Party-EPP> [Citované 15.4.2013]

federalizmus. Schuman tvrdil, že: „Európske spolkové zhromaždenie musí byť založené na deklarácii ľudských práv – osobných, politických a hospodárskych...“⁴⁴

V roku 1951 bolo založené Európske spoločenstvo uhlia a ocele. Založením ESUO vzniklo prvé nadnárodné spoločenstvo, ktoré vyžadovalo spoločné riadenie a malo vlastný parlament. Kresťansko-demokratickí zástupcovia členských krajín založili prvú spoločnú politickú skupinu: Kresťansko-demokratickú frakciu. Najprv mala 38 členov, ktorý bol celkom slušný počet vzhľadom na to, že ESUO malo dokopy 78 poslancov. V roku 1953 sa rozšíril počet poslancov na 142, z toho 66 poslancov patrilo ku kresťansko-demokratickej frakcii.

V 1957 po podpísaní Rímskych zmlúv šesť národných parlamentov ratifikovalo založenie dvoch ďalších národných inštitúcií: Euratomu a Európskeho hospodárskeho priestoru. V marci 1958 vznikol Európsky parlament v jeho prvotnej forme. Dve tretiny poslancov boli pôvodnými členmi zhromaždenia Montánnej únie. Európsky parlament sa stal integrovaným orgánom Európskych spoločenstiev a tým pádom sa preradila aj zodpovednosť na neho za každé z troch spoločenstiev. Vznikli rôzne frakcie, z ktorých dvomi najväčšími sa stali Kresťansko-demokratická frakcia a Socialistická frakcia. Kresťansko-demokratická frakcia mala 67 členov, čo znamenalo takmer nadpolovičnú väčšinu v porovnaní so socialistickou stranou, ktorá mala iba 38 aktívne pôsobiacich členov. Prvým prezidentom Kresťansko-demokratickej frakcie sa stal Robert Schuman.

V roku 1965 bola založená Európska únia kresťanských demokratov. Základným kameňom založenia tejto kresťansko-demokratickej frakcie bol voľný záväzok Roberta Schumana, Konráda Adenauera a Alcide de Gasperiho. Rozhodli sa otvorene prihlásiť ku kresťansko-demokratickým ideológiám a po prvýkrát sa vyjadrili k spoločným hodnotám s uvedením slova „Európsky“ v názve strany. Po založení strany sa začala prijímacia procedúra, v ktorej sa preverovalo, či sa politická frakcia nestotožňuje s nacionalistickými alebo protieurópskymi myšlienkami. Podmienkou prijatia do únie bola negatívna odpoveď počas preverovania na hore uvedené otázky. Prvý kongres Európskej únie kresťanských demokratov sa uskutočnil v roku 1965. Strana hneď na prvom kongrese začala prerokúvať politické otázky, či sa má stať Európa nadnárodnou inštitúciou. Vedenie strany chcelo založiť jednu spoločnú kresťansko-demokratickú stranu v rámci Európskych spoločenstiev.

⁴⁴Podľa údajov stránky Euroskop, *Evropská lidová strana a frakce Evropské lidové*, dostupné na internete <https://www.euroskop.cz/8625/10673/clanek/evropska-lidova-strana-a-frakce-evropske-lidove-strany-a-evropskych-demokratu/> [Citované 15.4.2013]

Strana sa snažila o presadenie priamych demokratických volieb do Európskeho parlamentu.

V roku 1976 prijala EUCD v Paríži Manifest kresťanských demokratov Európy, ktorý potom viedol k vzniku Európskej ľudovej strany (EPP).⁴⁵ Európska ľudová strana pôvodne mala byť federatívnou stranou. Členom sa mohla stať každá strana, ktorá mala podobnú orientáciu a bola schopná prijať stanovky, ale aj program Európskej ľudovej strany. Prvotnou myšlienkou strany bolo vyhýbanie sa skupinovému rozhodovaniu, a preferovanie individuálnej voľby jednotlivých poslancov.

Pred založením Európskej ľudovej strany sa dôkladne prediskutovala jej ideová orientácia. Podľa väčšiny predstaviteľov EPP mala byť politicko-katolíckou stranou. Členstvo vo frakcii malo byť pôvodne rezervované pre kresťansko-demokratické strany. Nemecký politik Hans August, jeden zo zakladateľov strany, poukázal aj na to, že nestačí len získať podporu autentických kresťanov pre nadobudnutie dostatočne veľkej politickej moci.

Medzi stranami však neexistovala jednoznačná zhoda. Veľké rozdiely sa objavili hlavne kvôli konfesijnému profilu. Nemecké strany CDÚ a CSU boli aj katolícky aj protestantsky orientované strany. Na rozdiel od nemeckých strán ostatné kresťansko-demokratické strany boli prevažne len katolícké. Otázne bolo aj účasť konzervatívnych strán, ktoré síce neboli kresťanské, ale mali podobné politické ideológie. Typickými konzervatívnymi stranami boli dánske a britské strany. Nemci chceli presadiť integráciu kresťansko-demokratických názorov s konzervatívnymi. Na rozdiel od nich však štáty BENELUXu chceli ponechať tradičné kresťanské hodnoty. So záverečným riešením, ktoré aj dodnes platí, prišiel predseda Helmut Kohl. Vznikla čisto kresťansko-demokratická európska strana. Okrem čisto kresťansko-demokratickej európskej strany zriadilo sa aj spoločné pracovisko pre možnú budúcu spoluprácu s konzervatívnymi poslancami. Konzervatívni poslanci môžu, ale nemusia spolupracovať s Európskou ľudovou stranou bez toho, aby sa stali členom frakcie. Dôležitým faktorom bol fakt, že nešlo o zrušenie klasických národných štátov, len o ich podporu na nadnárodnej úrovni.

V júni 1976 sa oficiálne založila Európska ľudová strana. Zakladateľmi frakcie sa stali: Christelijke Volkspartij a Parti Social Chrétien z Belgicka, Christlich Demokratische Union a Christlich-Soziale Union z Nemecka, Centre des Démocrates Sociaux z

⁴⁵ Podľa údajov portálu Euroinfo, *Európska ľudová strana*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/europska-ludova-strana/> [Citované 15.4.2013]

Francúzska, Fine Gael z Írska, Democrazia Cristiana z Talianska, Christlich-Soziale Volkspartei z Luxemburska, Katholieke Volkspartij, Christelijk Historische Unie a Antirevolutionaire Parti z Holandska.

Prvým prezidentom EPP sa stal Leo Tindemans. V roku 1978 bol prijatý aj prvý politický program EPP. Politický program sa opieral o kresťanské hodnoty, budovanie integrovanej Európy, zabráneniu nacionalizmu a presadeniu základných ľudských práv v každej členskej krajine. Zo sociálnych otázok sa program sústreďoval na rovnakú mzdu, minimálnu mzdu a nárok na bývanie, štrajk atď. V otázkach ďalšieho vývoja Európskej únie zastávali pridelenie väčšieho hlasu Európskemu parlamentu v zložitých otázkach týkajúcich sa budúcnosti Európskeho parlamentu.⁴⁶

Po odohratí prvých priamych volieb do Európskeho parlamentu EPP získala 107 kresiel. Poslanci EPP sa rozhodli vstúpiť do koalície s liberálmi a s konzervatívami. Predsedníčkou Európskeho parlamentu sa stala Simone Veilová. Počas prvého volebného obdobia sa znovu začalo diskutovať o vytvorení frakcie na základe homogénneho spojenectva. Počet reprezentatívnych strán sa prudko zvýšil a narástol aj počet záujmových skupín. Parlament začal naberať mocenský charakter. Tento proces pretrváva i dodnes, avšak dnes už má Európsky parlament oveľa väčšiu právomoc vďaka Lisabonskej zmluve.

Počet zástancov kresťansko-demokratickej politiky postupne začal klesať, čo so vstupom Grécka, Portugalska a Španielska do Európskej únie sa ešte viac prehĺbilo. V roku 1984 sa konali druhé priame voľby do Európskeho parlamentu. Voľby dopadli úspešne pre EPP a spolupráca medzi kresťanskými demokratmi a konzervatívami sa posilnila. Druhým predsedom Európskeho parlamentu sa stal Jacques Delors. Po druhých voľbách sa dohodla Európska ľudová strana s Európskymi demokratmi a frakcia Európskych socialistov na tom, že žiadna protiúnijná strana sa nemôže stať členom Európskeho parlamentu.

V roku 1989, po páde železnej opony, sa začali objavovať nové potenciálne krajiny na mape Európy, ktoré by sa mohli stať členom Európskej únie. Kvôli politickým nepokojom odohrávajúcim sa v strednej a východnej Európe princípy EPP sa museli prehodnotiť a prepracovať.⁴⁷ Nové krajiny síce neboli silne kresťanské, uprednostňovali konzervatívne hodnoty. Predstavovali však obrovskú šancu pre posilnenie pozície strany.

⁴⁶SASMATZOGLOU K., *European factbook 2011 - The European People's Party and centre-right politics*, 2011, str 6

⁴⁷SASMATZOGLOU K., *European factbook 2011 - The European People's Party and centre-right politics*, 2011, str 8

V roku 1991 podpísaním Maastrichtskej zmluvy sa rozhodlo, že členstvo v EPP bude otvorené aj pre britské a severské politické strany s cieľom dosiahnuť väčšinu v Európskom parlamente. Hlavným princípom však naďalej zostávala kresťanská demokracia.

Rok 1994 bol rokom tretích volieb do Európskeho parlamentu. EPP sa opäť nepodarilo získať väčšinu hlasov vo voľbách, hoci sa snažila o dosiahnutie tohto cieľa. Prijala ďalšie nové konzervatívne strany. Nárast konzervatívnych strán v rámci frakcie samozrejme viedol k zmene názorov vo vnútri frakcie. V roku 1997 priniesol rozhodné zmeny. EPP začala odmietat' teóriu sociálneho štátu a prikláňať sa k teórii vlastnej zodpovednosti. Rozšírenie Európskej únie o krajiny východnej a strednej Európy odštartovala novú vlnu zmien. O rok neskôr sa podarilo EPP presvedčiť taliansku stranu Forza Italia k pričleneniu sa a s ich účasťou v roku 1999 sa podarilo po prvýkrát zvíťaziť vo voľbách. So spojením so stranou Forza Italia EPP prijala aj nové meno: Frakcia Európskej ľudovej strany a Európskych demokratov EPP. Hans-Gerd Pötteringovi sa podarilo stať predsedom EPP-ED, a takisto sa stal predsedom aj Európskeho parlamentu.

V roku 2002 EPP sa zjednotila s politickou stranou EDU. Noví členovia EÚ priniesli nový rozmer EPP a upevnili jej pozíciu na prvom mieste Európskeho parlamentu.⁴⁸

Súčasná priority

Poslanie a priority strany definuje článok 3 Štatútu EPP nasledovne:⁴⁹

- hlavnou úlohou strany je podpora úzkej spolupráce medzi jej členmi s účelom presadzovania spoločnej politiky na európskej úrovni,
- organizácia jednotných akcií členov na európskej úrovni,
- usilovať sa o dosiahnutie pluralitnej demokracie prostredníctvom podpory princípov právneho štátu, ľudských práv a základných ľudských slobôd,
- podporovať demokraciu a bojovať proti korupcii,
- odporovať proces európskej integrácie s využitím všetkých potrebných právnych nástrojov, ktoré môžu byť užitočné pri dosiahnutí cieľov.⁵⁰

⁴⁸ Podľa stránky EPPGROUP, *History*, dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/history> [Citované 15.4.2013]

⁴⁹ Podľa stránky EPPGROUP, *Štatút Európskej ľudovej strany*, článok 1, dostupné na internete <http://www.32462857769.net/EPP/Comtool6.0/e-PressRelease/PDF/EN%20STATUTES%20DEC%202011.pdf> [Citované 15.4.2013]

Súčasným hlavným cieľom Európskej ľudovej strany je tlmočiť občanom aktuálnu európsku politiku. Členovia frakcie sa aktívne zúčastňujú na diani na medzinárodnej sfére, v regiónoch ich pôvodu a bydlísk. Snažia sa udržať kontakt s občanmi krajiny pôvodu, aby lepšie vedeli interpretovať ich potreby a tiež aby občanov lepšie mohli informovať o aktuálnom diani. Existuje takisto spolupráca medzi členmi národných parlamentov a členmi Európarlamentu. Slúži to na vzájomnú kontrolu oboch parlamentov.⁵¹

Členstvo

Členov EPP môžeme rozdeliť na riadnych členov, pridružených členov a pozorovateľov. V súčasnosti EPP má 75 členov pochádzajúcich zo 17 krajín Európskej únie⁵²

Členmi Európskej ľudovej strany sa môžu stať proeurópske strany, ktoré sú v členských a susedných štátoch stredovo, či pravicovo orientované. Členské strany EPP musia zastávať centristické proeurópske postoje.⁵³ Väčšina členov zdieľa klasické kresťansko-demokratické názory, iní liberálne či centrické názory. Poslanecký Klub EPP pôsobí nezávisle od európskeho parlamentu. Pôsobí v mene členov Európskej ľudovej strany a v mene národných strán.

Stáli členovia pochádzajú z členských štátov EÚ a disponujú plnými právami vo všetkých orgánoch a aktivitách EPP.

Pridružení členovia pochádzajú väčšinou z kandidátskych krajín EÚ, prípadne pridruženým členom sa môže stať aj členský štát EZVO. Pridružení členovia majú rovnaké práva, ako stáli členovia, ale nemajú právo podieľať sa na rozhodnutiach týkajúcich sa vnútornej politiky a štruktúry Európskej únie, ani jej inštitucionálneho systému. Ak sa krajina, z ktorej pridružený člen pochádza, stane členom EÚ, stane sa automaticky stálym členom EPP.

⁵⁰ Štatút Európskej ľudovej strany, článok 3, dostupné na internete <http://www.32462857769.net/EPP/Comtool6.0/e-PressRelease/PDF/EN%20STATUTES%20DEC%202011.pdf> [Citované 15.4.2013]

⁵¹ Podľa oficiálnej stránky Európskej ľudovej strany, *European Parliament*, dostupné na internete <http://www.epp.eu/policy-areas> [Citované 15.4.2013]

⁵² Podľa oficiálnej stránky Európskej ľudovej strany, *Member Parties*, dostupné na internete <http://www.epp.eu/member-parties> [Citované 15.4.2013]

⁵³ Podľa portálu Euroinfo, *Európska ľudová strana*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/europska-ludova-strana/> [Citované 15.4.2013]

Pozorovatelia väčšinou pochádzajú z krajín, ktoré sú členmi Rady Európy. Pozorovatelia sa môžu podieľať na vymedzených činnostiach EPP, avšak nedisponujú so žiadnym hlasovacím právom.

Žiadosť o členstvo sa podáva na predsedníctvo a musí obsahovať deklaráciu o prijatí politického programu frakcie, jej stanovy a vnútorné predpisy. Každá kandidátska strana musí dodržiavať princípy a hodnoty EPP a každý kandidát musí patriť k orgánom, ktoré tvoria politiku v domovskej krajine.

Na základe vnútorných predpisov EPP môže udeliť titul „vedľajší člen“ osobám alebo združeniam. Aj keď nemajú rovnaké práva ako členovia, môžu byť pozvaní predsedom skupiny k účasti na zasadnutiach niektorých orgánov alebo inštitúcií EPP.⁵⁴

Mnohé zo strán zastúpených v Skupine EPP patria aj do Európskej ľudovej strany, prvej nadnárodnej politickej strany pôsobiacej na európskej úrovni. Ostatné strany sú pridruženými členmi Skupiny EPP. Všetky však úzko spolupracujú, aby mohli odolávať politickým prioritám európskej ľavice a aby boli schopné presadiť program konkurencieschopnejšej a demokratickejšej Európy, ktorá by sa priblížila svojim občanom.⁵⁵

Slovenská republika je zastúpená v Európskom parlamente v tomto volebnom období 13 poslancami. V politickej skupine EPP je Slovensko zastúpené šiestimi kandidátmi: Eduard Kukan, Peter Šťastný zo strany Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie; Miroslav Mikolášik a Anna Záborská z Kresťanskodemokratického hnutia a Edit Bauer s Alajosom Mészárosom zo Strany maďarskej koalície. Anna Záborská získala pozíciu vedúcej slovenskej národnej delegácie EPP v Európskom parlamente. Edit Bauer sa stala koordinátorkou Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť v Európskom parlamente.

3.2.2 Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov

Skupina európskych sociálnych demokratov bola založená (S&D) v roku 1992. Jeho členmi sú hlavne stredolavicové strany pochádzajúce z členských krajín EÚ a Nórska. Skupina európskych socialistov je tvorená 33 plnoprávnymi členmi, ktorí pochádzajú z 27

⁵⁴ Podľa portálu Euvonal, *Európsai parlament, 2012*, dostupné na internete http://www.euvonal.hu/index.php?op=tenyek_intezmenyrendszer&id=2 [Citované 15.4.2013]

⁵⁵ Podľa portálu Euroinfo, *Európská ľudová strana*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/europska-ludova-strana/> [Citované 15.4.2013]

členských krajín Európskej únie a z Nórska. Okrem týchto členov patrí do nej aj šesť pridružených strán a 7 politických strán, ktoré sú pozorovateľmi PES.⁵⁶

Do frakcie európskych socialistov patria rôzne strany pracovnej triedy. Najdôležitejšie sú socialistické, sociálno-demokratické a rôzne robotnícke strany a strany práce. Hlavnými prioritami skupiny európskych socialistov sú nasledovné ciele:

- posilnenie sociálno-demokratického hnutia v rámci celej únie a po celom kontinente Európy,
- rozvíjanie úzkych pracovných vzťahov medzi národnými politickými skupinami, medzi ďalšími spolupracujúcimi sociálno-demokratickými a klasickými socialistickými organizáciami a medzi národnými poslaneckými klubmi,
- vymedzenie spoločnej politiky v rámci Európskej únie.

V Európskej únii v súčasnosti existuje jedna sociálno-demokratická frakcia. Funguje pod názvom Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov a je v nej zastúpených 32 strán rôznych krajín Európskej únie.

Skupinu európskych socialistov založili na základe Maastrichtskej zmluvy. Dôvodom založenia bolo zistenie dôležitosti existencie politických strán na európskej úrovni. Založenie prebehlo v duchu článku 191 Zmluvy.⁵⁷ Pôvodný predchodca Konfederácie socialistických strán Európskeho spoločenstva zanikol a založila sa Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov. V decembri roku 2009 kongres frakcie rozhodol o politickej orientácii skupiny. Členovia skupiny si zvolili prezidenta a viceprezidenta. Ich hlavnou úlohou je riadenie a reprezentácia na politickej scéne. Pražský kongres dopadol úspešne aj pre Slovensko. Slovenská národná politická strana sa stala členom Skupiny európskych socialistov. Predchádzajúcemu prezidentovi sa podarilo opätovne získať vedúce kreslo skupiny aj na ďalšie volebné obdobie. Stal sa ním bývalý dánsky premiér Poul Nyrup Rasmussen. V súčasnosti je aj predsedom Dánskej sociálno-demokratickej strany v národnom parlamente.

Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov má bohatú minulosť a počas dejín si viackrát zmenila názov. Pôvodná frakcia bola založená v roku 1953. Do roku 1999 bola najsilnejšou skupinou na politickej scéne Európskeho parlamentu. V roku

⁵⁶ Podľa BRITANNICA.COM, *Party of European Socialists (PES)*, 2013, dostupné na internete <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/765562/Party-of-European-Socialists-PES> [Citované 15.4.2013]

⁵⁷ MAASTRITCHSKÁ ZMLUVA, dostupné na internete <http://www.eurotreaties.com/maastrichtec.pdf> [Citované 15.4.2013]

1999 sa konali voľby do Európskeho parlamentu. Európska ľudová strana porazila Skupinu progresívnej aliancie. Dňa 23. júna 2009 prijala jej súčasné meno (S&D). Po voľbách je skupina zastúpená v Európskom parlamente 184 poslancami. Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov zastrešuje dve národné strany a nadnárodné združenia. Súčasným prezidentom skupiny je europoslanec Martin Schulz z Nemecka. Viceprezidentmi sa stali Adrian Severin, Maria Badia I Cutchet, Gianluca Susta, Monika Flašíková Beňová, Véronique De Keyser, Stephen Hughes, Stéphane Le Foll, Hannes Swoboda, Marita Ulvskog.

História

Socialisti a sociálni demokrati začali spolupracovať už v devätnástom storočí. Prvotne išlo skôr o nadnárodnú štruktúru spolupráce ako o cezhraničný možný rozvoj svojich národných štátov. Z ich pohľadu národné štáty boli iba nástrojom k tomu, aby sa mohli stať vládnuou triedou. Socialisti a sociálni demokrati považovali seba za predstaviteľov proletariátu. Pomocou medzinárodnej solidarity sa snažili presadiť svoje vlastné záujmy.

Prvé kroky novej spolupráce vidíme v roku 1862, keď anglickí odborári nadviazali kontakty s francúzskymi odborármi. Spolu zorganizovali konferenciu v Londýne v roku 1864. Poslanci, ktorí sa zúčastnili na tejto konferencii, založili I. Internacionálu a dohodli sa na tom, že založia v každej európskej krajine jej sekciu pod vedením ústredného výboru. Novovzniknutý výbor mal centrálu v Londýne a skladal sa z 21 anglických, 9 francúzskych, 6 talianskych, 2 poľských poslancov a z jedného emigranta, ktorý pochádzal z územia Švajčiarska.⁵⁸

V Internacionále pretrvával stály nesúlad medzi krajinami. Hlavnými problémami boli financie a spoločný program. Vzťahy sa prehĺbili a viedlo to k rozpadu I. Internacionály. V roku 1889 v Paríži sa založila II. Internacionála na kongrese dvoch robotníckych skupín. Na rozdiel od predchádzajúcej Internacionály, v II. Internacionále bol jediným riadiacim orgánom Kongres. V roku 1890 sa založil aj ďalší orgán – výbor. Výbor sa skladal z dvoch delegátov z každej členskej strany. Povinnosťou samotného výboru bolo stretávanie sa raz za rok, pričom belgická delegácia tvorila jeho výskumný výbor. V roku

⁵⁸ Podľa portálu Euroinfo, *Európska ľudová strana*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-europskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 15.4.2013]

1914 nemeckí sociálni demokrati vydali súhlas s vojnovými úvermi, čo viedlo k začiatku prvej svetovej vojny. Začiatok prvej svetovej vojny tým pádom znamenal aj zánik II. Internacionály.⁵⁹

V roku 1951 sa Európski socialisti rozhodli založiť III. Socialistickú internacionálu. Podľa vyhlásenia internacionály, obsah rezolúcie sa stal dobrovoľným. Vyhlásenie presne určovalo, že žiadna z nariadení Internacionály nemôže mať záväzný charakter členským stranám, tým pádom medzinárodné spoločenstvo nemá právo vnucovať im akékoľvek nariadenie. Toto pravidlo sa ponechalo až do dnešného dňa, pričom stále má platnosť. Nevýhodou tohto pravidla je jeho dualita, ktorá zbytočne komplikuje možnosť užšej integrácie.

Po druhej svetovej vojne bola Európa zničená vojnou. Politické strany museli nutne spolupracovať na nadnárodnej úrovni. Riešenie sa hľadalo najmä v rámci socialistickej internacionály, ktorá sa obnovila v roku 1950. V roku 1951 sa vo Frankfurte prijalo uznesenie:

„Demokratický socializmus sa stal medzinárodný, pretože sme nadobudli poznanie, že žiaden národ nemôže oddelene riešiť svoje ekonomické a sociálne problémy. Musí nastať zmena v poňatí absolútnej národnej suverenity.“⁶⁰

O rok neskôr sa založilo Združenie pre uhlie a oceľ šiestimi socialistickými stranami zakladateľských krajín únie. Na čele Združenia pre uhlie a oceľ stálo všeobecné zhromaždenie, ktoré predstavuje základný kameň Európskeho parlamentu. Na konferencii v roku 1957 sa stretli socialistické strany a prerokovávali otázky založenia Európskeho hospodárskeho priestoru a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu. Holandská strana navrhla možnosť užšej spolupráce vo Všeobecnom zhromaždení. Založil sa výbor, ktorý sa schádzal dvakrát ročne a každá strana v ňom mala svojho delegáta. Nariadil, aby sa všetci šiesti členovia schádzali minimálne raz ročne, mal právo zvolávať mimoriadne kongresy.⁶¹

Tretí kongres socialistických strán v Štrasburgu bol jeden z najdôležitejších kongresov z programového hľadiska. Socialistické strany pristúpili k odstraňovaniu bariér vo voľnom obchode a v poľnohospodárstve.

⁵⁹ Podľa oficiálnej stránky EUROSOCIALISTS.ORG, *Eurosocialists - European socialists & socialism history*, dostupné na internete <http://www.eurosocialists.org/> [Citované 15.4.2013]

⁶⁰ Podľa oficiálnej stránk Maďarského parlamentu, *Európai Szocialisták Pártjának Csoportja (PES)* dostupné na internete http://www.parlament.hu/euparbeszed/dok/eu_frak.htm#_Toc148492682 [Citované 17.4.2013]

⁶¹ Podľa oficiálnej stránky EUROSOCIALISTS.ORG, *Eurosocialists - European socialists & socialism history*, dostupné na internete <http://www.eurosocialists.org/> [Citované 15.4.2013]

Socialistické strany členských krajín sa postupne dohodli na tom, že Európske spoločenstvo sa nemôže ďalej rozvíjať bez spoločného európskeho programu. Hlavnou úlohou programu malo byť určenie cesty, ktoré socialistické strany majú nasledovať počas hlasovaní v ďalších otázkach európskej integrácie.⁶² Vo Francúzsku v 60. rokoch sa dostal k moci Charles de Gaulle. Potom, čo dvakrát bojkotoval vstup Veľkej Británie do Európskeho spoločenstva, vetoval zavedenie väčšinového hlasovania v otázkach poľnohospodárskej politiky a obmedzoval pridelenie nových právomocí Európskemu parlamentu, vyvolal krízu Európskeho parlamentu. Na Rímskom kongrese De Gaulle bojkotoval ďalší rozvoj, čo viedlo k izolácii socialistických strán kvôli sklamaniu. Začali sa orientovať na ich vnútorný život. Toto obdobie trvalo až do roku 1969, keď Charles de Gaulle sa rozhodol rezignovať.

Hlavným cieľom Európskych socialistov v roku 1969 bola snaha o dosiahnutie národnej straníckej spolupráce a demokratizácia Európskeho spoločenstva. Henk Vredeling, holandský poslanec strany, založil Pokrokovú európsku skupinu, ktorá mala spojiť všetky socialistické, ale aj nesocialistické pokrokové strany. Hlavným dôvodom založenia skupiny bola snaha o demokratizáciu Európskeho spoločenstva. Lídri Európskych krajín tvrdili, že Európa nie je pripravená na to, aby bola riadená nadnárodnými politickými stranami. Založenie skupiny bolo výrazným pokrokom v demokratizácii. Na stretnutí šéfov v Haagu v roku 1969 sa dohodli zástupcovia na ďalšej integrácii a na prvých priamych voľbách do parlamentu. Ďalším dôležitým faktorom vo vývoji bol vstup Veľkej Británie do spoločenstva. Socialistické strany vítali Veľkú Britániu s otvoreným náručím a vo veľkej miere prispeli k jeho vstupu. Konzultačný výbor si medzičasom zmenil meno na Kanceláriu sociálno-demokratických strán európskeho spoločenstva. Zúčastnené strany sa po prvýkrát sústreďovali viac na politickú integráciu, ako na spoločný program. Vytvoril sa základ pre politickú spoluprácu a podľa nového nariadenia sa národné strany konečne nemuseli zúčastňovať akcií, ktoré sú nevýhodné pre nich.⁶³

V roku 1974 Kancelária sociálno-demokratických strán európskeho spoločenstva si opätovne zmenila názov a funkciu. Vznikla Konfederácia socialistických strán európskeho

⁶² Podľa portálu Euroinfo, *Strana Európskych socialistov*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-europskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 17.4.2013]

⁶³ Podľa portálu Euroinfo, *Strana Európskych socialistov*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-europskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 17.4.2013]

spoločenstva. Predsedom konfederácie sa stal Wilhelm Dröscher. Okrem predsedu mali právo hlasovať ešte aj dvaja delegáti z 10 členských národných strán a predseda sociálno-demokratickej frakcie. Poradcami konfederácie sa stali predstavitelia skupiny socialistov v Rade Európy a Socialistickej internacionály. Schádzalo sa štyrikrát za jeden rok. Nemecko, Francúzsko, Taliansko a Veľká Británia mali každý po osemnásť delegátov, Holandsko a Belgicko po sedem delegátov, Írsko a Dánsko po päť delegátov, Luxembursko po troch delegátov.

V roku 1974 sa lídri európskych štátov dohodli na prvých demokratických voľbách do Európskeho parlamentu. Na konfederácii sa dohodli socialistické strany o novom politickom programe, ktorý bude všeobecne platný po prvých voľbách do Európskeho parlamentu. Zriadila sa pracovná skupina, ktorej lídrom sa stal Wilhelm Dröscher. Začali vypracovávať kroky, ktoré majú socialistické strany uskutočniť v rámci Európskeho spoločenstva. Avšak tento cieľ sa nepodarilo úplne naplniť. Voľby sa presunuli na rok 1979, aby strany mohli rokovať o spoločnom programe. V júni 1978 sa hlavní predstavitelia socialistických strán zišli a podpísali spoločný volebný program. Federácia demokratických a liberálnych strán už dovtedy zverejnila svoj volebný program. Hlavnými bodmi spoločného programu boli:

- udržanie ekonomického a sociálneho rozvoja pod demokratickou kontrolou,
- modernizácia starších priemyselných odvetví,
- zabezpečenie práce pomocou spoločnej politiky medzi priemyselnými krajinami,
- rozvoj demokratickej kontroly verejných podnikov a nadnárodných spoločností,
- boj proti znečisťovaniu ovzdušia, prírody a iným ekologickým katastrofám,
- zabrániť diskriminácii žien reformou vzdelávacieho systému.⁶⁴

Program schválili všetky krajiny s výnimkou Veľkej Británie.

Voľby do parlamentu v roku 1979 neboli také úspešné ako sa očakávalo, zastúpenie politických strán bolo rôznorodé. Členské strany mali na výber: buď konfederácia dostane politickú moc, alebo bude mať len reprezentatívnu funkciu. Strany začali hľadať nadnárodné riešenie. Dohodli sa na tom, že skúsia socialisticky oživiť politickú scénu.

V roku 1984 sa uskutočnili druhé voľby do EP. Volieb sa zúčastnila konfederácia s úplne iným prístupom. Hlavným bodom jej programu bolo riešenie krízy, ktoré

⁶⁴ Podľa portálu Euroinfo, *Strana Európskych socialistov*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-európskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 17.4.2013]

prebiehalo od začiatku 80-tych rokov a zavedenie európskeho menového systému. Práve bod zavedenia európskeho menového systému vyvolal konflikt a nesúhlas s Veľkou Britániou. Európsky stranický systém sa ani po druhých voľbách nevytvoril. V roku 1984 sa socialistické strany dohodli na tom, že budú podporovať štyri voľné pohyby – a to: pohyby tovarov, osôb, služieb a kapitálu. Súhlasili tiež s vytvorením colnej únie. Spoločný program sa však prijal iba na kongrese v Cascais v roku 1987. Novými základnými bodmi prijatého programu sa stali: udržanie zamestnanosti na určitej úrovni, nastolenie mieru v Európe a presadenie socialistickej politiky Spoločenstva pomocou kohéznej politiky. V roku 1988 konfederácia vytiahla opätovne tému spoločnej menovej politiky. V roku 1989 nasledovali ďalšie voľby do Európskeho parlamentu, ktorých jednoznačným víťazom sa stali socialisti. Pomocou ich víťazstva presadili Chartu sociálnych práv.

Zdôrazňovali orientáciu na východnú Európu a na vznikajúce sa nové demokratické štáty. Na začiatku 90-tych rokov sa socialistickí lídri na stretnutí v Dubline dohodli na podpore spoločnej menovej a politickej únie. V otázke politickej únie sa snažili presadiť spoločnú sociálnu a ekologickú politiku. Podporovali hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v Európskom parlamente a spolu s tým chceli zaviesť aj väčšie právomoci pre poslancov. Socialistickí lídri žiadali presné určenie právomocí Európskej komisie a Rady ministrov. Transparentné rozhodovanie malo viesť k posilneniu spoločnej zahraničnej politiky. Európski občania tým pádom mali byť vybavení sociálnymi a politickými právami.

V roku 1991 sa odsúhlasila Maastrichtská zmluva, ktorá viedla k premene Európskeho spoločenstva na Európsku úniu. Táto transformácia sa takisto vzťahovala aj na politické skupiny na nadnárodnej úrovni.

Súčasná priority

Po schválení pracovného programu Európskej komisie pre rok 2013 S&D prepracovala jej kľúčové priority na súčasnú volebnú obdobiu:⁶⁵

Najdôležitejšou prioritou skupiny je transformácia eurozóny na funkčnú monetárnu, ekonomickú a sociálnu úniu. K tomu sú potrebné efektívnejšie a účinnejšie inštitúcie, inak rast nebude trvalo udržateľný. Skupina žiada o reformáciu finančného sektoru. Zdanenie finančných transakcií je jednou z kľúčových bodov týchto reforiem. Ak skupina dokáže

⁶⁵Podľa oficiálnej stránky Skupiny S&D, *Top priorities for Europe, 18 key demands*, dostupné na internete www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/media3/documents/4177_EN_18_key_demands_for_2013_en.pdf [Citované 17.4.2013]

presadiť zdanenie finančných transakcií, tak sa budú snažiť odbremeniť bežných ľudí z platby daní aspoň čiastočne na úkor veľkých organizácií. S&D obviňuje veľké firmy zo súčasnej krízy. Ďalšou prioritou skupiny z finančného sektoru je sprísnenie kontroly daňových únikov, ktorými firmy spôsobujú ujmu Európe minimálne 1 bilión EUR ročne. Skupina sa snaží zabezpečiť dôstojný život každému z občanov Európy. Dôležitá je pre ňu budovanie sociálnejšej Európy prostredníctvom právnych predpisov, aby mohla zabezpečiť kvalitnú sociálnu starostlivosť.

S&D dbá na ekológiu. Prioritami skupiny z pohľadu životného prostredia sú:

- presadenie používania nízkouhlíkových vysokoúčinných zdrojov,
- prijatie novej tvrdej stratégie pre ochranu biodiverzity, biotopov a ekosystémov,
- reforma novej spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej rybolovnej politiky, pričom sa dbá na trvalo udržateľný stav pôdy a rýb.

Konkurencieschopnejšia Európa – aj toto patrí medzi hlavné priority volebného programu skupiny S&D. Usiluje sa o vytvorenie celosvetovej digitálnej agendy. Dôležitým faktorom je zvýšenie investícií do výskumu a inovácií, aby úroveň rozpočtu programu Horizont 2020 dosiahla 100 miliónov EUR. Hlavnou úlohou programu Horizont je udržať najväčšie talenty Európy na kontinente pomocou vytvárania nových pracovných pozícií. V oblasti zdravotníctva sa S&D chce pripraviť na budúce možné epidémie, viac investovať do zdravotnej sféry, efektívnejšie si rozdeliť náklady a zvyšovať prevenciu.⁶⁶

S&D sa snaží pre všetkých občanov o vytvorenie rovnakej Európy, v ktorej platí pohlavná rovnosť, rovnaké občianske práva, možnosť celoživotného vzdelávania sa, kultúrna rozmanitosť, silnejšia ochrana osobných údajov a zredukovaná cezhraničná kriminalita.⁶⁷ Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov by chcela preformulovať viacročný finančný rámec Európskej únie, aby ju mohla pripraviť na možné výzvy 21. storočia. Chcela by predovšetkým zvyšovať príjmy do rozpočtu, ale tak, aby zdroje boli transparentnejšie a spravodlivejšie.

S&D zastupuje názory, podľa ktorých by sa mala európskym štrukturálnym fondom prideliť mandát z dôvodu urýchlenia hospodárskeho a sociálneho rozvoja, pričom podporuje súdržnosť Európy. Jej cieľom je zredukovanie chudoby v celej Európskej únii.

⁶⁶ Podľa portálu Euroinfo, *Strana Európskych socialistov*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-europskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 17.4.2013]

⁶⁷ Podľa oficiálnej stránky S&D, *An international policy for a Globalised Era*, dostupné na internete [/www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/media3/documents/3715_EN_industrial_policy_en_13_avril_2011.pdf](http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/media3/documents/3715_EN_industrial_policy_en_13_avril_2011.pdf) [Citované 17.4.2013]

Navonok medzi priority skupiny patrí zlepšenie sebareprezentácie Európskej únie v G 20 a v iných svetových organizáciách. S&D podporuje rozširovanie Európskej únie, dokonca sa snaží o jeho urýchlenie. Ako posledný bod vo volebnom programe S&D uviedla podporu naplnenia rozvojových cieľov tisícročia.

Členstvo

Existujú tri spôsoby členstva v Skupine progresívnej aliancie socialistov a demokratov: člen, pridružený člen a pozorovateľ. Oproti politickým skupinám na európskej úrovni v národných stranách sa jednotlivец nemôže stať členom skupiny. O tom, či sa národná strana môže stať členom európskej skupiny, musí rozhodnúť kongres. Keď kongres nezasadá v blízkej dobe, môže o tom rozhodnúť do najbližšieho Kongresu predsedníctvo hlasovaním kvalifikovanou väčšinou. V porovnaní s predsedníctvom kongres rozhoduje o prijatí členov hlasovaním prostredníctvom jednoduchej väčšiny, avšak už nie dočasne, ale nastálo. Keď strany nespĺňajú základné podmienky členstva, môžu byť aj vylúčené. Proces vylúčenia prebieha podobne ako proces prijatia. Ak sa politická strana chce stať plnohodnotným členom v skupine Progresívnej aliancie socialistov a demokratov, musí splniť podmienku členstva v Socialistickej internacionále a musí byť členom jedného z národných štátov v Európskej únii.

Štatút pridruženého člena môže získať iba taká strana, ktorá má členstvo Socialistickej internacionály, musí mať pôvod z členskej krajiny Európskej únie, alebo členskej krajiny Európskej zóny voľného obchodu, či z krajiny, ktorá je k Európskej únii pridružená.⁶⁸

Pozorovateľom sa môže stať tá strana, ktorej krajina nemá členstvo a ani sa o neho neuchádza v únii. Podmienkou členstva vo funkcii pozorovateľa, je členstvo v medzinárodnej organizácii, ako je napríklad Európska zóna voľného obchodu.

⁶⁸ Podľa portálu Euroinfo, *Strana Európskych socialistov*, dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/strana-europskych-socialistov-the-party-of-european-socialists-pes/> [Citované 17.4.2013]

3.2.3 Ostatné politické skupiny

V Európskom parlamente pôsobí dokopy sedem politických skupín. Vyššie sme sa venovali dvom najväčším skupinám. Európska ľudová skupina a Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov má najviac členov v Európskom parlamente, a preto aj najväčšie rozhodovacie slovo. Okrem dvoch najväčších skupín existuje aj ďalších päť politických skupín. V ďalších podkapitolách budeme analyzovať ostatné aktívne pôsobiace skupiny Európskeho parlamentu.

Aliancia liberálov a demokratov za Európu

Skupina podporuje spoločnú politiku Európskej únie. Nadväzuje na úzke vzťahy s národnými stranami, parlamentmi, s Radou EÚ, s Európskou radou, s Európskou komisiou a s regionálnymi skupinami mimo Európy (napríklad ALDEPAC konferencie). Ide o tretiu najväčšiu skupinu Európskeho parlamentu, ktorá je súčasne zastúpená 85 členmi.

Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu (ALDE) je tretou najväčšou politickou skupinou v Európskom parlamente. Jej členmi sú poslanci Európskeho parlamentu z európskych politických strán na celom kontinente. Sú významnou silou v strede politického spektra s proeurópskym politickým programom. Všetky európske krajiny čelia rôznym problémom na medzinárodnej úrovni, či už ide o hospodársky pokles, kolaps najdôležitejších cezhraničných bankových inštitúcií, zmenu klímy, medzinárodný terorizmus alebo bezpečnosť dodávok energie.⁶⁹

Oficiálnym názvom skupiny do konca 1980 bola Liberálna skupina. Avšak slovo „liberal” nemá rovnaký význam vo všetkých jazykoch členských krajín, a preto sa začali diskutie o zmene názvu strany. Po dlhých rokovaníach si Liberálna skupina zmenila názov na Liberálno-demokratickú skupinu reformátorov. Jednou z najdôležitejších zakladateľov skupiny bol Peter Sager. Sager pôsobil v Liberálnej skupine od roku 1984 až do roku 1991. Medzi prvými pochopil, že nemôže existovať vývoj v totalitných režimoch.

Aliancia liberálov a demokratov za Európu si stanovila najdôležitejšie priority na volebné obdobie 2009-2014. Za hlavnú prioritu pokladá prekonanie globálnej finančnej

⁶⁹ Informačná Brožúra ALDE, *Stojíme pri Vás*, dostupné na internete http://www.alde.eu/fileadmin/docs/home/documents/about_alde/About-ALDE-SK.pdf [Citované 17.4.2013]

krízy, oživenie ekonomiky pomocou vytvorenia nových pracovných miest. Okrem boja s finančnou krízou sa ALDE snaží prehodnotiť svoj finančný rozpočet a zaviesť vlastné financie. Pomocou vlastných zdrojov by to mohlo viesť k menšiemu daňovému zaťaženiu občanov. Skupina sa neotáča chrbtom ani ekologickým problémom. Zdôrazňuje nebezpečenstvo zmeny klimatických podmienok, hľadá riešenia proti otepľovaniu zemegule. Do konca volebného obdobia by skupina chcela zredukovať emisiu fosílnych palív. Cieľom skupiny je reformácia poľnohospodárskej politiky, pomocou ktorej by chcela prispôsobiť poľnohospodárstvo k aktuálnym klimatickým zmenám počasia. Bojuje za slobodu a základné ľudské práva, pričom podporuje budovanie koherentnej Európy. Snaží sa presadiť stratégiu EURO 2020, pomocou ktorej voľnú koordináciu Európskej únie podriadil makroekonomickým a mikroekonomickým kontrolným orgánom. Zdôrazňuje význam, konkurencieschopnosť a liberalizáciu vnútorných trhov únie a vybudovanie konkurencieschopného jednotného trhu pre komunikáciu. Pomáha malým a stredným podnikom v efektívnom budovaní vlastného podniku proti veľkým podnikom.⁷⁰

Členstvo v skupine ALDE je podmienené členstvom v Európskej demokratickej strane alebo v Európskej liberálnej, demokratickej a reformnej strane počas volieb do Európskeho parlamentu.⁷¹ Ostatní členovia Európskeho parlamentu sa môžu stať členmi ALDE, ak získajú minimálne dvojtretinovú väčšinu strany. Toto hlasovanie môže prebehnúť len na základe rozhodnutia predsedníctva. V prípade nesplnenia záväzkov, skupina môže rozhodnúť o vylúčení členov tiež na základe dvojtretinovej väčšiny. Každý nový členský štát musí podpísať vyhlásenie o členstve.

Európska strana zelených / Európska slobodná aliancia

Európska strana Zelených / Európska slobodná aliancia (EGP-EFA) je transnacionálna politická skupina. Členmi skupiny sa môžu stať strany, ktoré zastupujú v národných parlamentoch ideológiu Zelených v krajinách Európskej únie. Avšak členstvo krajiny v Európskej únii nie je podmienkou členstva v Európskej strane zelených. Strany sa tiež môžu stať kandidátmi, či pridruženými stranami. V súčasnosti je skupina zastúpená 59 poslancami v Európskom parlamente. Politická skupina zelených dbá aj na približne

⁷⁰ Podľa oficiálnej stránky ALDE, *Key priorities*, dostupné na internete <http://www.alde.eu/documents/key-priorities/> [Citované 17.4.2013]

⁷¹ Politická skupina ALDE, *Charta* článok 4, 2006

rovnomé zastúpenie oboch pohlaví a aj kvôli tomu z 59 poslancov je 31 poslancov ženského pohlavia.

Strany zelených sa začali voľne koordinovať na konci sedemdesiatych rokov.

Zelené hnutie sa po prvýkrát objavilo v Európe v sedemdesiatych rokoch. Kontinent bol rozdelený na socialistickú časť a na kapitalistickú časť, a ekonomiku zastihli ropné šoky. Energetická kríza jednoznačne ukázala, že ekonomický rozvoj nie je dlhodobu udržateľný. Skupina si uvedomila, že ľudia sú závislí na energetických zdrojoch a aj kvôli tomu sa nachádzajú v sociálnom, ekologickom a ekonomickom nebezpečenstve. Vo voľbách v roku 1979 dosiahli mierne úspechy.⁷²

Počas druhých volieb do Európskeho parlamentu v roku 1984 sa stali členmi takzvanej Dúhovej aliancie. Rozdielnosti aliancie viedli k jej rozpadnutiu. Nevýhodou členstva aliancie bola rozmanitosť členských strán a tým pádom sa ťažšie presádzal aj politický program strany.

V roku 1989 prišli ďalšie voľby do parlamentu, avšak tentoraz sa Strana zelených na nich zúčastnila samostatne. Novým názvom politickej skupiny sa stala Skupina zelených v Európskom parlamente. Voľby v roku 1994 pod novým názvom nedopadli úspešne, čo viedlo k začleneniu strany do Európskej radikálnej aliancie.

Prvý výrazný úspech strany prišiel v roku 1999. Voľby dopadli úspešne a Strana zelených konečne získala individuálne členstvo. Frakcia sa rozhodla zlúčiť s Európskou slobodnou alianciou pre väčšiu váhu v hlasovaní. Slobodná aliancia sa postupne rozvíjala a založila sa základná štruktúra fungovania. Slúžila ako politické prostredie, v ktorom sa všetky z 34 štátov mohli vyjadriť k aktuálnym politickým otázkam. Získali prístup k spoločným strategickým dokumentom, pomocou ktorých mohli obidve strany skupiny rozvíjať ich politické postavenie.⁷³

Súčasná forma strany zelených bola založená v roku 2004. Po úspešnej reorganizácii sa prvým cieľom strany zelených stali v roku 2004 voľby do Európskeho parlamentu. Frakcia začala masívnu kampaň so spoločnými logami, motívami a sloganmi. Na štvrtej konferencii Európskej federácie zelených strán sa zúčastnilo vyše 1000 delegátov. Celkovo sa pridružilo do novovzniknutej skupiny 34 zelených strán. Prvú jednotnú politickú stranu na európskej úrovni predstavovala Strana zelených. Ostatné

⁷² Oficiálna stránka Skupiny Zelených, *Learn about EGP*, dostupné na internete <http://europeangreens.eu/learn-about-egp> [Citované 17.4.2013]

⁷³ Oficiálna stránka Skupiny Zelených, *History*, dostupné na internete <http://europeangreens.eu/content/history> [Citované 19.4.2013]

politické federácie dosiahli túto úroveň až po roku 2004, niektorým to trvalo dokonca až do roku 2006. V roku 2004 skupina začala svoju druhú spoločnú kampaň s Európskou slobodnou alianciou a vytvorila *Nový zelený plán pre Európu*. Európska skupina zelených spolu s Európskou slobodnou alianciou začali bojovať proti znovuzvoleniu Joseho Manuella Barossa za predsedu komisie. Síce vo voľbách získali 46 kresiel, avšak nepodarilo sa získať žiadneho člena z 10 krajín, ktoré vstúpili do Európskej únie v roku 2004.

Na voľbách v roku 2009 spolupráca Zelených a EFA dosahuje novú úroveň. Vo volebnom programe sa ich hlavným bodom stal boj proti finančnej kríze. Skupina zelených podporuje v súčasnosti väčšiu transparentnosť finančného sektora, reguláciu bánk. Skupina sa snaží presadiť transformáciu energetických zdrojov na trvalo udržateľné zdroje, zredukovať fosílna palivá a dosahovať čo najväčšiu energetickú efektívnosť. Skupina hneď po katastrofe vo Fukušime zareagovala a začala zdôrazňovať dôležitosť využívania čistých energetických zdrojov. S rastúcou korupciou je väčšia šanca ohrozenia ľudských práv. Skupina zelených bojuje pre základné demokratické hodnoty v ohrozených členských krajinách, ako napríklad v Rumunsku.⁷⁴

Skupina zelených zastáva trvalo udržateľný rozvoj ľudstva a planéty, pričom rešpektuje ľudské práva a je založená na dôležitosti hodnôt zodpovednosti za životné prostredie, slobody, spravodlivosti a nenásilnosti. Medzi hlavné priority strany patrí šírenie informácií o nebezpečenstve týkajúce sa využívania nukleárnej energie, upozornenie na rastúce škody pôsobené ľudstvom, hľadanie alternatívnych riešení pre konflikty, boj o rovnaké práva žien, zabezpečenie a rozšírenie slobody voľby a ľudských práv občanom EÚ, boj proti diktatúram a autoritatívnym režimom, podpora tretieho sveta a ukončenie kolonizácie. Skupina zelených sa snaží o odstránenie sociálnych rozdielov medzi severnou a južnou časťou Zeme pomocou odstránenia chudoby. Skupina patrí medzi nadnárodné politické strany hlásiace hodnoty slobodnej, demokratickej, sociálnej Európy v pokojnom ekologicky udržateľnom stave.⁷⁵

Najdôležitejšími orgánmi Európskej strany zelených sú konferencia, rada a výbor. Rada strany má 120 členov. Členské kreslá sa pridelujú na základe európskych alebo národných volieb, pritom každá strana získava minimálne dvoch národných delegátov.

⁷⁴ Podľa oficiálnej stránky EGP, *History*, 2013, dostupné na internete <http://82.197.155.156/menu/learn-about-egp/history/> [Citované 19.4.2013]

⁷⁵ Politická skupina Zelených, *Charta* článok 3, 2006 str. 2

Rada zodpovedá za politické záležitosti. Medzi hlavné úlohy Rady patrí napríklad zvolenie výboru a postaranie sa o uplatnení členov, kandidátov či pridružených.

Výbor strany je zložený z deviatich členov. Členovia výboru sú zvolení členskými stranami. Z deviatich členov sa zvolia dvaja hovorcovia: jeden muž a jedna žena. Okrem hovorcov špeciálne postavenie patrí ďalšiemu členovi výboru, ktorý zastupuje úlohu generálneho tajomníka strany. Zvolení členovia sú zodpovední za denné politické dianie, za výkon rozhodnutí rady a aktivity sekretariátu.

Európska strana zelených vedie povinne svoje účtovníctvo verejne, pravidelne zverejňuje správy audítorov z kontrol, stav financií na účte strany. Frakcia sa snaží o čo najtransparentnejšie vedenie financií. Celý proces prebieha v tom isto formáte ako v Európskom parlamente.

Skupina konzervatívcov a reformistov

Európski konzervatívci a reformisti (ECR) predstavujú jednu z najmladších skupín Európskeho parlamentu. Napriek tomu, že skupina bola založená iba v roku 2009, dosahuje už veľký vplyv v Európskom parlamente. Zastáva flexibilnú protifederalistickú agendu. V súčasnosti je zastúpená na každom z hlavných výborov Európskeho parlamentu, vrátane konferencie predsedov. V parlamente výbore vnútorného trhu stojí na čele predsedníctva. Členmi ECR sú aj dvaja bývalí ministri financií. Mimo Európskeho parlamentu z ôsmich členských národných strán, dve strany sú na čele vlády – vo Veľkej Británii a v Českej republike. Skupina mala už viackrát rozhodujúce právo – napríklad počas volieb predsedu Európskej komisie. Pomocou hlasu skupiny Európskych konzervatívcov a reformistov sa stal víťazom volieb Jose Barroso.⁷⁶

Podľa členských strán skupiny, zriadenie protifederalistického streda by bolo optimálnym riešením pre európsku demokraciu. Skupina sa snaží o naplnenie týchto cieľov pomocou reformy EÚ v súlade s prioritami obyvateľov. Spojením poslancov z desiatich krajín EÚ sa skupina stala jedným zo stredne veľkých skupín Európskeho parlamentu. V závislosti od výsledku volieb môžeme hovoriť o skupine podobnej veľkosti ako Strana zelených či Strana liberálov.

⁷⁶ Oficiálna stránka Skupiny ECR, *Brief history of the ECR Group*, dostupné na internete http://ecrgroup.eu/?page_id=954 [Citované 19.4.2013]

Občiansko-demokratická strana z Českej republiky a Konzervatívna strana Veľkej Británie mali spoločné protifederálne názory. V roku 2004 po vstupe Česka do Európskej únie sa obe strany stali členmi skupiny Európskej ľudovej demokracie, krídla Európskej demokracie. Zastupovali názory krídla Európskych demokratov. Podľa článku 5b Štatútu Európskej ľudovej strany, každý jeho člen má právo slobody vyjadrenia vlastného názoru v oblasti inštitucionálnych a ústavných otázok. Obe politické strany však čoskoro zistili, že ich sloboda je v značnej miere obmedzovaná kvôli politickej príslušnosti k Európskej ľudovej strane. Rozhodli sa získať väčšiu politickú a finančnú autonómiu pre krídlo Európskej demokracie. Avšak rýchlo prišli na to, že získanie finančnej a politickej autonómie je oveľa ťažšie zabezpečiť ako si pôvodne mysleli.

V roku 2006 David Cameron, vodca Konzervatívnej strany Veľkej Británie, a Mirek Topolánek, vodca Českej Občiansko-demokratickej strany sa rozhodli spolu s vtedajším predsedom vlády, že si založia novú skupinu v Európskom parlamente po voľbách v roku 2009. Obe strany začali vyhľadávať kontakty na podobne rozmýšľajúce strany. Pustili sa do rokovaní s nimi a začali v nich vyhľadávať spojencov vo vytvorení nezávislej skupiny. Hlavným cieľom tejto novej skupiny malo byť presadenie reformy non federalistickej Európy. Prvým ich vážnym spojencom sa stala poľská strana Právo a spravodlivosť, ktorá mala podobné záujmy ako oni. V roku 2009 Konzervatívnej strane Veľkej Británie a Českej Občiansko-demokratickej strane sa podarilo definitívne odtrhnúť od Európskej ľudovej strany a založili Skupinu európskych konzervatívcov a reformistov.⁷⁷

Súčasným predsedom skupiny je Jan Zahradil a 6. júla 2011 bol britský europoslanec Giles Chichester zvolený za podpredsedu Európskeho parlamentu.

Po roku 2003 sa udiali rôzne kľúčové udalosti, ktoré viedli k založeniu Skupiny európskych konzervatívcov a reformistov. V roku 2003 strany ODS, PiS a Konzervatívna strana oficiálne oznámili začiatok ich eurorealistickej politiky, ktorá nepodporuje ďalšiu centralizáciu a federalizáciu Európskej únie. V roku 2006 strany ODS a Konzervatívna strana založili Hnutie pre európsku reformu, ktoré začali využívať na podporu ich argumentov o otvorenej flexibilnej non federálnej Európe. V roku 2008 sa uskutočnila 19. výročná konferencia ODS, na ktorej sa skupina rozhodla, že jednou z priorít predvolebnej kampane ODS pre voľby do Európskeho parlamentu 2009 bude vytvorenie

⁷⁷ Oficiálna stránka Skupiny ECR, *Brief history of the ECR Group*, dostupné na internete http://ecrgroup.eu/?page_id=954 [Citované 19.4.2013]

novej nonfederalistickej politickej skupiny. Frakcia skonštatovala, že väčšina vedúcich predstaviteľov v Európskom parlamente je neschopná prihlásiť sa pre alternatívne názory na EÚ, ktoré sú rozličné ako vedúce eurofederalistické myšlienky. V marci 2009 ODS, Konzervatívna strana, PiS, Lijst Dedeker, Poriadok, právo a spravodlivosť a TB / LNNK podpísali Pražskú deklaráciu, v ktorej stanovujú zásady eurorealistickej politiky novej politickej skupiny, vrátane opozície voči federálnej a ďalšej centralizácii EÚ. V júni 2009 sa v Bruseli ustanovila politická skupina Európskych konzervatívcov a reformistov.

ECR zastáva duchovné ideály eurorealizmu. Pomocou eurorealizmu chce presadiť čo najväčšiu otvorenosť a transparentnosť. Skupina konzervatívcov a reformistov nechce narušiť spoluprácu či zničiť organizáciu Európskej únie, len hľadá alternatívne spôsoby fungovania. Cieľom strany je riadiť EÚ od ideologického pochodu smerom k európskemu federálnemu štátu, k pružnejšiemu spôsobu fungovania organizácie. Táto nová forma organizácie Európskej únie by mala rešpektovať ľudí rovnako vo všetkých členských krajinách. Frakcia hľadá praktické riešenia pre dnešné výzvy. Popri nových praktických riešeniach naďalej rešpektuje tradície, hodnoty a rozmanitosť Európy.⁷⁸

Medzi najväčšie úspechy skupiny konzervatívcov a federalistov za ich krátke pôsobenie na politickej scéne patria napríklad:

- poslanecká skupina viedla rokovania s Južnou Kóreou o voľnom obchode, pomocou ktorého sa podpísalo a naplnilo viacero zmlúv. Plnenia týchto zmlúv viedli k ekonomickému rastu celej Európskej únie.
- zníženie počtu povinných ciest poslancov do Štrasburgu, z čoho vyplýva aj zníženie daňového zaťaženia pre občanov EÚ,
- ľudia ľahšie zasahujú do európskych politík pomocou sprístupnenia občianskej iniciatívy širokej verejnosti,
- pomocou podpory skupiny sa založilo veľa nových pracovných miest vďaka podpore jednotného energetického trhu.

Politická skupina Európskych konzervatívcov a reformistov je zastúpená v každom orgáne Európskej únie. Pomocou poslancov, ktorí sú zastúpení v rôznych orgánoch únie, ľahšie presadzuje svoj politický program. ECR má poslancov aj v konferencii predsedov a predsedníctva. Podpredseda parlamentu zastupuje skupinu v predsedníctve. Takisto má

⁷⁸ Oficiálna stránka Skupiny ECR, *About the ECR Group*, dostupné na internete http://ecrgroup.eu/?page_id=954 [Citované 19.4.2013]

skupina koordinátorov v každom výbore – v ôsmich výboroch únie predsedovia výborov sú poslancami skupiny ECR.

Konfederálna skupina európskej zjednotenej ľavice / Severskí ľavicoví zelení

Základným kameňom politiky Konfederálnej skupiny európskej zjednotenej ľavice / Severských ľavicových zelených (GUE-NGL) je konfederalizmus. Pod slovom konfederalizmus chápeme zachovanie rozdielnosti politickej identity členov skupiny. Hlavným cieľom skupiny je vybudovanie sociálne spravodlivého, udržateľného európskeho integračného rozvoja, založeného na medzinárodnej solidarite.⁷⁹

Pre zabezpečenie priorít skupiny skupina môže využívať len tie prostriedky, ktoré sú konzistentné s mierovou politikou Európskej únie. Medzi hlavné priority skupiny patria:

- vybudovanie viac pracovných miest, pomocou ktorých by únia dokázala úspešne bojovať s globálnou hospodárskou krízou.
- zlepšenie školstva, poskytnutie rovnakých príležitostí absolventom,
- zvýraznenie sociálnej solidarity a poskytnutie väčšej sociálnej ochrany,
- zachovanie pôvodných kultúrnych hodnôt jednotlivých členských krajín,
- transparentnejšie – z pohľadu občanov prehľadnejšie výdavky,
- dôležitosť priamej demokracie v rámci jednotlivých štátov,
- orientácia na antifašizmus, antinacionalizmus a antirasizmus,
- dosiahnutie rovnakých práv pre mužov aj pre ženy pomocou zabezpečenia základných ľudských práv a slobôd.⁸⁰

Od sedemdesiatych rokov 20. storočia ľavicové strany začali hľadať možnosti spolupráce s ostatnými ľavicovými stranami aj napriek tomu, že na väčšinu otázok mali alternatívne alebo úplne odlišné pohľady. V roku 1989 štyri strany, talianska Italian CP; španielska The United Left, Dánska SPP a Grécka Synaspismos si vytvorili svoju vlastnú skupinu pod názvom Gauche Unitaire Européenne (GUE). - v preklade pod jeho názvom rozumieme Európsku unitárnu ľavicu. V roku 1992 sa meno strany zmenilo na Európsku zjednotenú ľavicu. Počas sformulovania Európskej zjednotenej ľavice sa začala rysovať aj druhá strana skupiny – Coalition de s Gauches. Táto frakcia vznikla z národných strán

⁷⁹ Oficiálna stránka Skupiny GUE-NGL, *History* dostupné na internete <http://guengl.eu/group/history> [Citované 19.4.2013]

⁸⁰ Oficiálna stránka Írskej strany SIN Féin, *Policies*, 2013, dostupné na internete <http://www.sfguengl.com/policies> [Citované 19.4.2013]

Francúzska (PCF), Portugalska (PCP), Grécka (KKE) a z Írskej robotníckej strany. V roku 1994 sa talianska strana Italian CP rozhodla vystúpiť z frakcie GUE a vstúpila do Sociálnej skupiny európskeho parlamentu. Aliancia týchto strán dostala meno Konfederácia európskej zjednotenej ľavice. Prvými členskými stranami sa stali United Left zo Španielska; Communist Party z Francúzska; Communist Refoundation z Talianska; Communist Party z Portugalska; Communist Party z Grécka; and Synaspismos z Grécka. Prvým prezidentom skupiny sa stal Alonso Puerta. Alonso Puerta bol členom politickej skupiny United Left zo Španielska.⁸¹

Európska únia bola v roku 1995 rozšírená o ďalšie nové krajiny. Do skupiny vstúpili nové národné strany nových krajín. Pribudlo The Left Party zo Švédska a Left Alliance z Fínska. V tom istom čase, Dánska Socialist's Peoples Party sa rozhodla znovu vstúpiť do skupiny. Švédska, Fínska a Dánska národná strana sa rozhodli spolu založiť Nordickú zelenú ľavicu. Po vzniknutí dvoch krídel strán sa premenovala na Konfederatívnu skupinu európskej zjednotenej ľavice/Nordickej zelenej ľavice. Rok 1998 patril k jedným z najúspešnejších rokov skupiny. Poslanec Ken Coates z Britskej robotníckej strany rozhodol opustiť skupinu PES a pripojil sa k strane GUE-NGL. Okrem Coatesa pribudol ešte jeden nový člen s osobou talianskeho Carla Ripa di Meana, ktorý vystriedal Skupinu zelených za GUE-NGL. Počet poslancov sa navýšil na 34. Vo voľbách v roku 1999 všetky členské strany skupiny dopadli úspešne. Pribudli zase nové členské strany, tentoraz z Nemecka, z Grécka a z Francúzska. Novým prezidentom strany sa stal Francis Wurtz. Počas tohto volebného obdobia rast počtu členov skupiny stále pretrvával a narástol na rekordných 49. Skupina sa stala štvrtou najväčšou skupinou Európskeho parlamentu. V roku 2003 z desiatich kandidátskych krajín sa štyri krajiny rozhodli využiť možnosť zúčastniť sa v živote politickej skupiny ako pozorovatelia. Medzi nich patrili: Slovensko, Česko, Lotyšsko a Cyprus. V roku 2004 sa z nich stali plnohodnotní členovia. Voľby v roku 2004 nedopadli presne podľa predstáv GUE-NGL. Na základe výsledku volieb sa počet členov zredukoval na 38. Neskôr s pristúpením talianskeho Sinn Féin a portugalského Left Bloc vzrástol na počet 41. Predsedom strany sa opätovne stal Francis Wurtz. Vo voľbách v roku 2009 skupina získala 34 kresiel z 12 členských krajín. Namiesto Wurza bol zvolený Lothar Bisky z nemeckej strany Die Linke. V marci sa na čelo strany

⁸¹ Oficiálna stránka Skupiny GUE-NGL, *About* dostupné na internete <http://guengl.eu/group/about> [Citované 19.4.2013]

dostala Gabriele Zimmer. V súčasnosti je jedinou ženou, ktorej sa podarilo stať prezidentkou politickej skupiny.

Skupina Európa slobody a demokracie

Skupina Európa slobody a demokracie (EFD) bola založená v roku 2009, hneď po voľbách do Európskeho parlamentu. Skupina získala na posledných voľbách 35 kresiel v Európskom parlamente, na základe čoho môžeme vyhlásiť, že predstavuje najmenšiu politickú skupinu Európskeho parlamentu. Na čele skupiny stojí Nigel Farage a Francesco Speroni.

Voľby v roku 2009 nedopadli presne podľa očakávaní strán Independence/Democracy (IND/DEM) a Union for a Europe of Nations (UEN). Obidve strany stratili potrebný počet kresiel pre založenie politickej skupiny. Výsledkom nízkeho počtu kresiel bolo hľadanie novej skupiny pred 14. júlom 2009, kedy sa začalo funkčné obdobie siedmeho parlamentu. Koncom júna 2009 sa začali objavovať názory, podľa ktorých by bolo treba založiť novú politickú skupinu. Členovia skupiny si vystriedali názvy ako Europe of Peoples for Liberty alebo Europe of Free Peoples. Na súčasnom spoločnom názve sa dohodli 1. júla 2009. V júli 2009 začala aj strana *Freedom Party of Austria* (FPÖ) rokovať so Skupinou Európskej slobody a demokracie, ale rokovania dopadli neúspešne, nakoľko medzi inými aj Slovenská národná strana či UK Independent Party mali výhrady voči FPÖ.

V roku 2010 Nikki Sinclair zo strany UK Independent Party sa rozhodla vzdať jej pozície, nakoľko podľa jej tvrdenia Skupina Európa slobody a demokracie zastupuje extrémistické názory. Sinclair však nebola jediná, kto opustila skupinu. Mike Nattrass si tiež vybral toto riešenie, nakoľko zastupoval alternatívne názory o výstupe Veľkej Británie z Európskej únie. Tieto názory sa nedali zosúladiť s politikou skupiny a rozhodol sa opustiť skupinu. Nattrass sa v roku 2012 rozhodol vrátiť do EFD. Strany *United Poland* a *Union of Christian and Centre Democrats* sa rozhodli vystúpiť zo skupiny a počet kresiel skupiny v parlamente takto klesol na úroveň 33. V roku 2012 vstúpil do skupiny Slavcho Binev a s jeho vstupom vzrástol počet poslancov skupiny na súčasný stav.⁸²

Podľa charty skupiny medzi jeho hlavné priority patria:

⁸²Oficiálna stránka Skupiny EFD, *Statutes* dostupné na internete <http://www.efdgroupp.eu/about-us/who-we-are/statutes.html>[Citované 19.4.2013]

I. Sloboda občanov členských štátov Európskej únie. Politická skupina sa hlási k demokracii. Podporuje otvorenú transparentnú formu spolupráce medzi jednotlivými suverénnymi štátmi. Na druhej strane odmieta zväčšujúcu byrokráciu v Európskej únii a bojkotuje vytvorenie jednotného centralizovaného Európskeho superštátu.

II. Snaží sa o presadenie väčšej demokracie a rešpektovanie vôle ľudu. Skupina zastupuje názory demokratického národného štátu, pričom tvrdí, že jednotný európsky ľud neexistuje. Závazne hlasuje proti novým zákonom a politikám, ktoré by mohli viesť k väčšej centralizácii štruktúry Európskej únie. Skupina zdôrazňuje slobodnú voľbu občanov tým, že každú dôležitú otázku pri zmenách alebo prijatí zákonov sa snaží presadiť pomocou referenda. Skupina verí v demokratickom vedení a v tom, že každý občan má právo na život v štáte, ktorý je demokraticky riadený.

III. Rešpektovanie dejín, rôznorodosti a tradícií jednotlivých európskych kultúr. Obyvatelia členských krajín Európskej únie majú právo ochrániť si svoje vlastné hranice, územie. Obhajobou vlastných hraníc zosilňujú svoje vlastné tradície, kultúrne a náboženské hodnoty. Skupina odmieta každú formu diskriminácie, vrátane xenofóbie, antisemitizmu, rasizmu.

IV. Rešpektovanie národných rozdielov, rozdielných národných záujmov a slobody hlasu. Skupina sa zaväzuje konať na základe týchto zásad, nezasiahne do hlasovania ich členov, rešpektuje ich voľbu v hlasovaniach.⁸³

3.3. Komparácia názorov politických skupín na aktuálne otázky finančnej krízy

V rokoch 1992-2000 americká ekonomika zažívala svoje najdlhšie obdobie hospodárskeho rastu. Sprievodným rastom tohto obdobia bol boom na akciových trhoch – hlavne na trhoch s technologickými akciami. V roku 2000 došlo k prasknutiu bubliny a investori začali masívne utekať od akcií. Nasledovala všeobecná nervozita na finančných trhoch – začala sa takzvaná kríza likvidity. Nervozita na akciových trhoch rástla, čo samozrejme viedlo k vzniku problémov aj v reálnej ekonomike.⁸⁴ Kríza sa začala kvôli bezohľadnému správaniu sa ekonomických subjektov a nedostatočnej regulácii bankových a finančných inštitúcií. Môžeme to jednoznačne nazvať zlyhaním kapitalizmu.

⁸³ Politická skupina EFD, *Charta* článok 1, 2009 str. 1

⁸⁴ DUDÁŠ, T. Globálna finančná kríza, 2010 dostupné na internete www.fmv.euba.sk/files/Globalna_financna_kriza_2010.ppt [Citované 19.4.2013]

Ekonomikám sa nepodarilo v dostatočnej miere regulovať hojnosť nových finančných nástrojov, ktoré sa objavili počas posledných rokov na finančných trhoch. Spotreba sa spomalila a tým pádom sa spomalil aj hospodársky rast. V tejto kapitole sa budeme venovať politickým skupinám z praktického pohľadu. Porovnáme jednotlivé názory dvoch najväčších skupín Európskeho parlamentu na otázku finančnej krízy.

Príčinou dlhovej krízy v eurozóne bola neschopnosť Paktu rastu a stability udržať rozpočtové deficity a deficity štátneho dlhu krajín eurozóny. Podľa P. de Grauwe však skutočný problém spočíval v nahromadení neudržateľného dlhu súkromného sektora v mnohých krajinách eurozóny. Začala sa globálna recesia, ktorá sa preniesla na všetky krajiny Európskej únie.⁸⁵

Prehĺbenie krízy viedlo k ešte väčšej separácii ľavice a pravice Európskeho parlamentu. Po výsledkoch posledných volieb sa podarilo získať konzervatívcom a liberálom dominantné postavenie v Európskej komisii a v rade. Podľa nich hlavným dôvodom krízy sú nesprávne vynaložené verejné výdavky. Riešenie vidia v presadení novej finančnej reformy. José Manuel Barroso predstavil komplexnú "cestovnú mapu k stabilite a rastu", ktorej súčasťou je okrem iného aj plán na celoeurópsku rekapitalizáciu bánk a ďalšie opatrenia zo sféry hospodárskeho riadenia. Časť poslancov privítala celistvosť návrhu, ďalší mu vyčítali nedostatok ambícií. Niektorí poslanci spochybnilí samotný proces rekapitalizácie bánk.⁸⁶ Reforma by priniesla väčšie daňové zaťaženie pre daňových platcov z dôvodu financovania verejných služieb.

Riešenie z pohľadu socialistov by bolo založené na základe politiky rastu zamestnanosti. Podľa skupiny S&D fiškálna konsolidácia je nevyhnutná, ale len do určitého stupňa. Súčasná globálna hospodárska kríza spolu s fiškálnou nestabilitou ohrozilo európsky model sociálnej trhovej ekonomiky. Tento model bol založený na stabilite verejných financií a rastu. V skutočnosti však tieto dva elementy predstavujú dve strany tej istej mince. Rozpočet by síce postačil na posilnenie rozpočtovej disciplíny podľa socialistov, ale nevyriešilo by to základné problémy ako napríklad chronickú obchodnú nerovnováhu a odlišné trendy produktivity medzi členskými štátmi. Skupina EPP sa snaží

⁸⁵JAMBOROVÁ E. M, *Dlhová kríza v eurozóne, príčiny následky, možné východiská*, dostupné na internete http://of.euba.sk/konfVeda2012/Prispevky/Jamborova_Erika_Maria_2.pdf [Citované 19.4.2013]

⁸⁶Údaje zo spravodajského portálu Európskeho parlamentu, *Poslanci diskutovali o spôsoboch riešenie krízy v eurozóne, hovorilo sa aj o Slovensku*, dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/pressroom/content/20111011IPR28925/html/Poslanci-diskutovali-o-rie%C5%A1en%C3%AD-kr%C3%ADzy-v-Euroz%C3%B3ne-hovorilo-sa-aj-o-Slovensku> [Citované 19.4.2013]

obhájit' súčasný model. Rozhodla sa prijať balík konkurencieschopnosti a rastu.⁸⁷ Skupina socialistov vypracovala alternatívne riešenie, ktoré je optimálnym riešením podľa ich predstáv..

Parlament nalieha na komisiu, aby včas vypracovala plán na zavedenie dane z finančných transakcií, s cieľom predstaviť spoločnú pozíciu EÚ v tejto oblasti na samite G20, ktorý sa uskutoční v júni 2010. Komisia má tiež vyhodnotiť dopad takejto dane na stabilizáciu finančných trhov a preskúmať, či by mohla zabrániť budúcim finančným krízam prostredníctvom poukázania na určité typy "neželaných" transakcií.⁸⁸

Prioritné postavenie v progresívnej politike S&D patrí zavedeniu daní z finančných transakcií. Pomocou tohto opatrenia by finančný sektor musel znášať následky krízy a mohlo by to slúžiť ako zbraň voči krátkodobým politikám a špekuláciám bankových inštitúcií. Podľa EPP by sa problematika mala zvládnuť na globálnej úrovni. Európska komisia rozmyšľala nad reguláciou finančného priemyslu. Príjem z daní z finančných transakcií a bez správneho distribučného mechanizmu by mohol skončiť len v niekoľkých krajinách s veľkými finančnými centrami.

Eurobondy predstavujú ďalší dôležitý krok v politike stabilizácie krízy. Aktívne využívanie eurobondov môže ochraňovať eurozónu od špekulačných útokov. Eurobondy tiež môžu slúžiť na zníženie verejného dlhu každého štátu. Zástancovia vidia eurobondy ako jednu z mála možností ako zachrániť eurozónu pred rozpadnutím.⁸⁹ Založenie Európskej stabilizačnej agentúry (European Stability Agency) je ďalším bodom politickej kampane skupiny S&D. Agentúra by bola zodpovedná za koordináciu európskeho dlhu. Európska ľudová strana na druhej strane nevidí v eurobondoch nástroj, ktorý by podporoval rast. Práve naopak, neustále zdôrazňujú veľké nebezpečenstvo súvisiace s eurobondmi. Upozoňujú na nebezpečie, ktoré skrýva veľká podobnosť s cennými papiermi CDO. Tieto cenné papiere majú na vine začiatok krízy.

Skupina S&D chce jednoznačne reformovať pakt stability a rastu pomocou tvorby väzieb verejnými investíciami. Verejné investície by mali slúžiť ako podporný nástroj rastu a tvorby nových pracovných miest. Reforma vytvára priestor pre rozpočtovú politiku, ktorej úlohou je čeliť s hospodárskymi výkyvmi ekonomického cyklu. Druhá strana sa

⁸⁷EPP Group stdy, *The Answer is Europe*, dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/mt/event/EPP-Group-Study-Days-and-European-People's-Party-Congress-in-Bucharest> [Citované 19.4.2013]

⁸⁸Údaje z Informačného portálu Európskeho parlamentu, *Ako bude vyzerat' daň z finančných transakcií?* dostupné na internete <http://www.europaskyparlament.sk/view/sk/press-release/news/news-2010/news-2010-March/news-2010-March-2.html;jsessionid=172F402FD726749EC92743034AE79C93> [Citované 19.4.2013]

⁸⁹Kuchta D. *Eurobondy Rozdělí Evropu*, 2012, dostupné na internete <http://www.investujeme.cz/eurobondy-rozdeli-evropu/> [Citované 19.4.2013]

snaží viesť hospodársku politiku k stabilizácii verejných financií. Táto stabilizácia spočíva v hospodárení s prebytkom, v nároku na vyrovnaný rozpočet a hlavne v znižovaní verejného dlhu na menej ako 60%. HDP v súlade s Paktom stability a rastu EPP vníma spoločnú menu ako jeden z najhlbších prejavov európskeho integračného procesu. Trvalo udržateľný stav, zvýšenie trhovej a verejnej dôvery v stabilite meny môže viesť k posilnení národnej súdržnosti. Členstvo v menovej únii znamená zodpovednosť a solidaritu jednotnej meny a vyžaduje vhodnú politiku, fiškálnu disciplínu a nepretržité ekonomické reformy.⁹⁰

Podľa socialistov spravodlivé zdanenie jednotlivých členských krajín patrí tiež medzi nedoriešené otázky. Obnovenie ekonomicky zdravého stavu rozpočtu je nevyhnutnou podmienkou pre rozvoj. Fiškálna konsolidácia musí byť kompatibilná s ochranou verejných služieb a s financovaním verejného investičného programu európskej stratégie. Európska ľudová strana vidí riešenie finančnej krízy v zavedení jednotného kontrolného mechanizmu. V súčasnosti túto úlohu vykonávajú tri od seba nezávislé orgány, a to European Banking Authority, European Securities and Markets Authority a European Insurance and Occupational Pensions Authority. Tento nový systém by mal ochrániť občanov EÚ od ďalšieho možného prehĺbenia krízy. Skupina EPP zabezpečila garanciu bankových vkladov a v budúcnosti sa bude snažiť naďalej obhájiť občanov EÚ.

Jednou z hlavných príčin krízy sú daňové raje. S&D vidí riešenie v posilnenej politike proti daňovým únikom a daňovým podvodom, v presadení väčšej kontroly účtovných uzávierok a nelegálnej práce. EPP je pripravená hlasovať v prospech reformy silnejších daňových kontrol, ktorá bola predložená EU komisárom Algirdas Šametom. Obidve skupiny súhlasia s dôležitosťou tejto otázky, nakoľko len kvôli daňovým rajom prichádza Európska únia o 847,2 miliárd libier ročne.⁹¹

Ďalším rovnako dôležitým cieľom skupiny S&D je zvýšenie daní subjektov, ktoré majú najväčšie príjmy. V posledných rokoch sa postupne posunulo daňové zaťaženie z firiem na fyzické osoby. Zavedenie spoločného konsolidovaného európskeho daňového základu je jedným z možných riešení, ktoré by bolo prijateľné pre väčšinu skupín.

S&D by vynaložila výnosy získané z hore uvedených reforiem na podporu budovania nových zamestnaní, na vybudovanie svetovo konkurenčnej ekonomiky, na investície do

⁹⁰ Podľa oficiálnej stránky Európskej ľudovej strany, *European Parliament* dostupné na internete <http://www.epp.eu/policy-areas> [Citované 15.4.2013]

⁹¹ Gaunt J, Stamp D, *EU's six largest members agree fight tax haven*, 2012 dostupné na internete <http://uk.reuters.com/article/2013/04/12/uk-europe-ministers-idUKBRE93B15L20130412> [Citované 15.4.2013]

ľudského kapitálu, na zlepšenie dopravnej infraštruktúry a podporu zelenej energie ako napríklad vodná či slnečná energia. EPP súhlasí so socialistami v riešení krízy pomocou rastu konkurencieschopnosti. Na rozdiel od nich však EPP kladie väčší dôraz na podporu malých a stredných podnikaní, na uľahčenie cezhraničného poskytovania služieb, na podporu inovačných programov ako Horizon 2020, na využívanie potenciálu elektronického obchodovania a na odbúravanie cezhraničných bariér.⁹²

Predseda socialistickej skupiny Hannes Swoboda na otázku vyriešenia krízy reagoval nasledovne: „*Môžeme sa dostať z krízy, keď zmeníme smer našej politiky. Veľmi primitívna a extrémna politika úsporných opatrení, ktoré okresávajú sociálne výdavky a investície, krízu predĺži.*“⁹³ Joseph Daul, predseda skupiny EPP cestu z krízy vidí trochu inak: „*Európska ľudová strana verí v zodpovednosť a naše vlády sú zodpovedné voči svojim občanom a ostatným členským štátom. Míňame len peniaze, ktoré máme, a nie tie, ktoré nemáme.*“⁹⁴

Ostatné politické skupiny majú tiež rôzne názory na riešenie krízy. Guy Verhofstadt, predseda politickej skupiny ALDE, vidí riešenie v rekapitalizácii bánk. Rekapitalizácia musí prebehnúť v rámci spoločného európskeho plánu. ALDE podporuje eurobondy a hlási sa za ich zavedenie čo najrýchlejšie. Problém vidia tiež v jednohlasnom rozhodovaní v súvislosti so záchranným mechanizmom, ktorého nefunkčnosť sme videli aj na príklade Slovenska. Rebecca Harms, člen skupiny Zelených/EFA navrhuje pred rekapitalizáciou bánk spočítanie potrebných financií. Ján Zahradil, člen skupiny ECR, vníma celú situáciu úplne inak. Za správne riešenie nepovažuje ani rekapitalizáciu, ani Európsku ekonomickú vládu, ale bankrot, ktorý by umožnil devalváciu. Lothar Bisky, člen skupiny GUE/NGL, vidí problém v implementácii Barrosových návrhov. Ich náročnosť by mohol spôsobiť nepriaznivý dopad na obyčajných ľudí a nie na tých, ktorí v skutočnosti spôsobili krízu. Nigel Farage, člen skupiny EFD, prirovnáva súčasné riešenie krízy ku Ponziho schéme.

⁹² Podľa oficiálnej stránky Európskej ľudovej strany, *The financial transaction tax* dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/topic/The-Financial-Transaction-Tax> [Citované 15.4.2013]

⁹³ Údaje z Informačného portálu Európskeho parlamentu, *Čo povedali lídri dvoch najväčších politických skupín EP počas dvojchatu na facebooku?* dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/content/20130322STO06738/html/%C4%8Co-povedali-l%C3%ADdri-2-najv%C3%A4%C4%8D%C5%A1%C3%ADch-politick%C3%BDch-skup%C3%ADn-EP-po%C4%8Das-chatu-na-Facebooku> [Citované 15.4.2013]

⁹⁴ Údaje z Informačného portálu Európskeho parlamentu, *Čo povedali lídri dvoch najväčších politických skupín EP počas dvojchatu na facebooku?* dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/content/20130322STO06738/html/%C4%8Co-povedali-l%C3%ADdri-2-najv%C3%A4%C4%8D%C5%A1%C3%ADch-politick%C3%BDch-skup%C3%ADn-EP-po%C4%8Das-chatu-na-Facebooku> [Citované 15.4.2013]

Kým prichádzajú investori, dovtedy sa dá udržať určitý stav. Podľa jeho tvrdenia po zastavení investícií nasleduje finančný kolaps celej Európskej únie.

Dokončenie finančnej reformy v prvom rade bude slúžiť väčšej transparentnosti. Pre obmedzenie možných únikov všetci finanční hráči musia podliehať európskemu právu. Európa potrebuje napraviť globálnu nerovnováhu. Riešenie je v rukách občanov Európskej únie.

ZÁVER

Cieľom práce bola analýza súčasného postavenia politických skupín v Európskom parlamente. Nakoľko Európsky parlament patrí v súčasnosti k najdôležitejším inštitúciám vo svetovom meradle, je potrebné skúmať aj jej zloženie a samotné fungovanie. Vzhľadom na to, že Európsky parlament je globálnym elementom, kvôli rozsahu práce nie je možné analyzovať jej všetky úlohy a rolu v medzinárodných vzťahoch. Preto sme vybrali na jeho charakteristiku dve najväčšie politické skupiny, pomocou ktorých sme analyzovali právny rámec jeho existencie a fungovania.

Prvá časť práce sa zaoberá analýzou samotného Európskeho parlamentu s hlavným dôrazom na jeho súčasný stav. Je zameraná na právny rámec súčasného postavenia. Práca sa venuje popri právnej stránke aj jednotlivým kľúčovým historickým udalostiam, ktoré výsledne ovplyvnili jednak súčasné postavenie Európskej únie, ale na druhej strane určili budúce trendy vo vývoji svetového hospodárstva. Pri analýze jej budúceho vývoja sa skúmali predovšetkým modely inštitucionálneho rozvoja. Analyzovali sme zvlášť aj mikromodel, aj makromodel rozvoja. Na konci sme aplikovali teoretické poznatky z modelov inštitucionálneho rozvoja na Európsky parlament.

Priestor v druhej časti záverečnej práce sme využili pre objasnenie cieľov práce. Vytýčili sme záverečné ciele, ktoré sme sa snažili počas písania práce dosiahnuť. Druhá polovica kapitoly sa zaoberá metodikou písania práce, v ktorej sa venujeme metódam použitým na dosiahnutie vyššie spomenutých cieľov.

Tretia časť diplomovej práce sa venuje samotným politickým skupinám, ktoré v súčasnosti sú považované za hybnú silu Európskeho parlamentu. Táto posledná časť záverečnej práce skúma doterajší historický vývoj, podmienky členstva a súčasné priority jednotlivých politických skupín. V rámci tretej časti sa osobitne zaoberáme komparáciou najväčších politických skupín a to Európskej ľudovej strany a skupiny Progresívnej aliancie socialistov a demokratov. V podkapitole zohľadníme aj menšie skupiny ako napríklad Európsku zjednotenú ľavicu, či skupinu Európy slobody a demokracie. K charakteristike ich komplexných názorov sme vybrali ich hlavné argumenty na otázku riešenia súčasnej eurokrízy.

Nakoľko problematika pôsobenia politických skupín v Európskom parlamente je až príliš komplexná a rozsah práce je obmedzený, nedovolí nám preskúmať všetky aspekty. Poukázali sme na neustále sa rozširujúci vplyv Európskeho parlamentu a na jeho čoraz

väčšiu právomoc. Za jeden zo znakov narastajúceho vplyvu Európskeho parlamentu môžeme považovať aj pokusy o ešte väčšiu európsku integráciu. Rozvoj, ktorý zažili v niektorých perspektívnych ekonomických odvetviach, môžeme pripísať k víťazstvám Európskej integrácie, ktorý by sa nepodarilo nikdy presadiť bez politických skupín.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1.Knihy / Monografie

1. BIENZEN, Ingrid van, 2008 Financing political parties and Election campaigns – guidelines, Strasbourg: COUNCIL OF EUROPE PUBLISHING, 2008,82 s.ISBN 92-871-5355-8
2. BORCHARDT, Klaus-Dieter, 2010, The ABC of European Union law,PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION, 2010, 131s. ISBN 978-92-78-40525-0
3. FAIRHURST, JOHN2010Law of the European Union, Edinburgh: PEARSON EDUCATION LIMITED, 2010 , 808 s. 978-1-4058-9908-6
4. HAJŠEL Robert., HRUŠČOVÁ Zuzana., JANÍKOVÁ-STAVROVSKÁ Ivana, 2007, Spoznaj Európsky Parlament, Bratislava Informačná kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku, 2007, 168s. ISBN: 978-80-969241-2-7
5. HURNÁ, Lucia – RUSIŇÁK, Peter, 2007, Praktikum z práva Európskej únie Bratislava: EKONÓM, 2007. 319 s. ISBN 978-80-225-2356-1
6. HURNÁ, Lucia – RUSIŇÁK, Peter, 2010, Právo Európskej únie, Bratislava : EKONÓM, 2010, 395 s. ISBN 978-80-225-3048-4
7. JACOBS, Francis – CORBETT Richard, The European Parliament, 1990,Colorado: Westview Press, 1990, 300s. ISBN 0-582-06269-1
8. KOPEČEK, Lubomír. 2005, Politické strany moderní Evropy, Praha: PORTAL,2005, 727s. ISBN 807-367-0380
9. KREPPEL, Amie, 2002, The European Parliament and Supranational Party System, Cambridge: CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS 2002, 264 s. ISBN 0-521-80625-9
10. LIPKOVÁ, Ľudmila et al. 2011. Európska únia. Bratislava: Sprint dva, 2011. 446 s. ISBN 80-89085-65-2
11. NOVÁČKOVÁ, Daniela, 2012, Základy Európskeho práva pre manažérov, Ružomberok: EPOS,2012 240 s. ISBN 978-80-8057-970-8
12. SASMATZOGLOU, Kostas, 2011, European factbook 2011 - The European People's Party and centre-right politic, Brussels: DRUCKHAUS SÜD, 2011, 334s. ISBN 2031-0196

2. Elektronické dokumenty

[ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R2004:20071227:EN:PDF>

ALDE, oficiálna stránka ALDE, *Key priorities* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.alde.eu/documents/key-priorities/>

ALDEPACE, oficiálna stránka organizácie ALDE-PACE, *History and Mission of the ALDE group*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.aldepace.org/index.php?page=3>

BRITANNICA.COM, *European People's Party (EPP)* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/765561/European-Peoples-Party-EPP>

BRITANNICA.COM, *Party of European Socialists (PES)*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/765562/Party-of-European-Socialists-PES>

DUDÁŠ, T. *Globálna finančná kríza*, 2010 [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete www.fmv.euba.sk/files/Globalna_financna_kriza_2010.ppt [Citované 19.4.2013]

ECRGROUP, oficiálna stránka Skupiny ECR, *About the ECR Group*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://ecrgroup.eu/?page_id=954

ECRGROUP, oficiálna stránka Skupiny ECR, *Brief history of the ECR Group*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://ecrgroup.eu/?page_id=954

EFC, Európske centrum nadácií, *European Foundation Statute* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.efc.be/programmes_services/advocacy-monitoring/European-Foundation-Statute/Pages/default.aspx

EFD, oficiálna stránka Skupiny EFD, *Statutes* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.efdgroupp.eu/about-us/who-we-are/statutes.html>

EGP, oficiálna stránka EGP, *History*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://82.197.155.156/menu/learn-about-egp/history/> [Citované 19.4.2013]

EPP, Oficiálna stránka Európskej ľudovej strany *European People's Party, Who are we?*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.epp.eu/who-are-we>

EPP, oficiálna stránka Európskej ľudovej strany, *History*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/history>

EPP, Oficiálna stránka Európskej ľudovej strany, *European Parliament* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.epp.eu/european-parliament>

EPP, oficiálna stránka Európskej ľudovej strany, *Member Parties* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.epp.eu/member-parties>

EPP, oficiálna stránka Európskej ľudovej strany, *Policy Areas* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.epp.eu/policy-areas>

EPPGROUP, oficiálna stránka skupiny EPP, *The Answer is Europe*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/mt/event/EPP-Group-Study-Days-and-European-People's-Party-Congress-in-Bucharest>

EPPGROUP, oficiálna stránka skupiny EPP, *The financial transaction tax* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.eppgroup.eu/topic/The-Financial-Transaction-Tax>

EUROINFO, Informačné centrum, Úrad vlády, *Európska ľudová strana*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.euroinfo.gov.sk/europska-ludova-strana/>

EUROPA.EU, *Demokratickejšia a transparentnejšia Európa*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/democracy/index_sk.htm

EUROPA.EU, *Treaty of Maastricht on European Union*, 2010, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_en.htm

EUROPA.SK, *Demokratickejšia a transparentnejšia Európa*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/democracy/index_sk.htm

EUROPARL, oficiálna stránka Európskeho parlamentu, *Čo povedali lídri dvoch najväčších politických skupín EP počas dvojchatu na facebooku?* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/content/20130322STO06738/html/%C4%8Co-povedali-l%C3%ADri-2-najv%C3%A4%C4%8D%C5%A1%C3%ADch-politick%C3%BDch-skup%C3%ADn-EP-po%C4%8Das-chatu-na-Facebooku>

EUROPARL, spravodajský portál Európskeho parlamentu, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete:

<http://www.europarl.europa.eu/meps/en/map.html;jsessionid=F026652FAF2B44A816733C11D4B3BA96.node2>

EUROPARL, spravodajský portál Európskeho parlamentu, *Európsky parlament / Poslanci EP* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://www.europarl.europa.eu/meps/sk/search.html>

EUROPARL, spravodajský portál Európskeho parlamentu, *MEPS* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://www.europarl.europa.eu/meps/en/map.html;jsessionid=F026652FAF2B44A816733C11D4B3BA96.node2>

EUROPARL, spravodajský portál Európskeho parlamentu, *Political groups*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

EUROPARL, spravodajský portál Európskeho parlamentu: *Koľko europoslancov budú mať členské štáty po voľbách do ep v roku 2014*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na

internet: <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/content/20130214sto05853/html/ko%20beko-europoslancov-bud%20ba-ma%20a5-%208dlensk%20a9-%20a1t%20a1ty-po-vo%20beb%20a1ch-do-ep-v-roku-2014>

EUROPEAN-COUNCIL, Oficiálna stránka Európskej rady, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.european-council.europa.eu/the-institution?lang=sk>

EUROPEANGREENS, oficiálna stránka Skupiny Zelených, *History*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://europeangreens.eu/content/history>

EUROPEANGREENS, oficiálna stránka Skupiny Zelených, *Learn about EGP*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://europeangreens.eu/learn-about-egp>

EURÓPSKA ÚNIA .SK, Oficiálna stránka Európskej únie v slovenskom jazyku, *Konferencia predsedov parlamentov Európskej únie*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.europskaunia.sk/konferenciaeu>

EUROPSKYPARLAMENT, Informačná kancelária Európskeho parlamentu, *Frakcie, výbory, delegácie* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.europskyparlament.sk/view/sk/Europsky_parlament_zblizka/Frakcie_vybory_delegacie.html

EUROPSKYPARLAMENT, oficiálna stránka Európskeho parlamentu, *Ako bude vyzerat daň z finančných transakcií?* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://www.europskyparlament.sk/view/sk/press-release/news/news-2010/news-2010-March/news-2010-March-2.html;jsessionid=172F402FD726749EC92743034AE79C93>

EUROSKOP, *Evropská lidová strana a frakce Evropské lidové*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <https://www.euroskop.cz/8625/10673/clanek/evropska-lidova-strana-a-frakce-evropske-lidove-strany-a-evropskych-demokratu/>

EUROSKOP, *MEMO: Frakce v Evropském parlamantu* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <https://www.euroskop.cz/8468/2351/clanek/memo-frakce-v-evropskem-parlamentu/>

EUROSOCIALISTS.ORG, oficiálna stránka Eurosociálistov, *Eurosociálists - European sociálists & sociálistism history*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.eurosociálists.org/>

EUVONAL, oficiálny informačný portál Maďarska o Európskej únii *Európai parlament, 2012*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.euvonal.hu/index.php?op=tenyek_intezmenyrendszer&id=2

GAUNT Jeremy, STAMP David, *EU's six largest members agree fight tax havens* [ONLINE], *In Reuters 12.4.2013* [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://uk.reuters.com/article/2013/04/12/uk-europe-ministers-idUKBRE93B15L20130412>

GUENGL, oficiálna stránka Skupiny GUE-NGL, *About* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://guengl.eu/group/about>

GUENGL, oficiálna stránka Skupiny GUE-NGL, *History* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://guengl.eu/group/history>

HAMMERMANN, Felix – SCHWEICKERT Rainer, 2005, *EU Enlargement and Institutional Development*, 2005, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.ifw-members.ifw-kiel.de/publications/eu-enlargement-and-institutional-development-how-far-away-are-the-eu-s-balkan-an-black-sea-neighbors/kap1261.pdf>
<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sk/007f2537e0/Political-groups.html>

Informačná Brožúra ALDE, *Stojíme pri Vás*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.alde.eu/fileadmin/docs/home/documents/about_alde/About-ALDE-SK.pdf

JAMBOROVÁ, Erika Mária *Dlhová kríza v eurozóne, príčiny následky, možné východiská*, [ONLINE], [Citované 19.4.2013], dostupné na internete http://of.euba.sk/konfVeda2012/Prispevky/Jamborova_Erika_Maria_2.pdf

KUCHTA, Daniel, *Eurobondy Rozdělí Evropu*, 2012, [ONLINE], In *Investujeme* 28.5.2012 [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.investujeme.cz/eurobondy-rozdeli-evropu/>

MAASTRITCHSKÁ ZMLUVA, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.eurotreaties.com/maastrichtec.pdf>

PARLAMENT.HU oficiálna stránka Maďarského parlamentu, *Európai Szocialisták Pártjának Csoportja (PES)* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.parlament.hu/euparbeszed/dok/eu_frak.htm#_Toc148492682

Politická skupina ALDE, *Charta*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.alde.eu/fileadmin/docs/documents/2010-2011-ALDE_Priorities.pdf

Politická skupina EFD, *Charta* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.efdgroupp.eu/about-us/who-we-are/charter.html>

Politická skupina GUE-NGL, *Charta* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://guengl.eu/search/c34a9b3369d85838f55bb7767411992d/>

Politická skupina Zelených, *Charta* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://europeangreens.eu/content/charter-european-greens>

Rokovací poriadok Európskeho parlamentu, hlava I. Kapitola 4, článok 30, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20130204+RULE-030+DOC+XML+V0//SK&navigationBar=YES>

SEBAG Gasbarg, 2012 *Comission to propose legal status after summer*, 2012, [ONLINE], In *the Europolitics* [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.europolitics.info/sectorial.../commission-to-propose-legal-status-after-summer-artb340100-39.html>

SFGUENGL, oficiálna stránka Írskej strany SIN FÉIN, *Policies*, 2013, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.sfguengl.com/policies> [

SOCIALISTANDDEMOCRATS, Oficiálna stránka Skupiny S&D, *An internation policy for a Globalised Era*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/media3/documents/3715_EN_industrial_policy_en_13_avril_2011.pdf

SOCIALISTANDDEMOCRATS, Oficiálna stránka Skupiny S&D, *Top priorities for Europe, 18 key demands* [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/media3/documents/4177_EN_18_key_demands_for_2013_en.pdf

Štatút a financovanie politických strán na európskej úrovni, Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. apríla 2011 o uplatňovaní nariadenia (ES) č. 2004/2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R2004:20071227:EN:PDF>, s.9

Štatút Európskej ľudovej strany, článok 1, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://www.32462857769.net/EPP/Comtool6.0/ePressRelease/PDF/EN%20STATUTES%20DEC%202011.pdf>

TRANSPARENCYINTERNATIONAL, *EU Political Finance*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-political-parties/

Údaje zo spravodajského portálu Európskeho parlamentu, *Poslanci diskutovali o spôsoboch riešenie krízy v eurozóne, hovorilo sa aj o Slovensku*, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete

<http://www.europarl.europa.eu/news/sk/pressroom/content/20111011IPR28925/html/Poslanci-diskutovali-o-rie%C5%A1en%C3%AD-kr%C3%ADzy-v-Euroz%C3%B3ne-hovorilo-sa-aj-o-Slovensku>

Zmluva o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie , článok 14 , hlava III, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/ce32120061229sk00010331.pdf>

Zmluva o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie , článok 192 , hlava III, [ONLINE], [Citované 10.4.2013] dostupné na internete <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/ce32120061229sk00010331.pdf> str 132

4 PRÍLOHY

4.1 Členské strany politických skupín

Európska ľudová strana

Súčasnými členmi skupiny sú nasledujúce národné strany: Österreichische Volkspartei z Rakúska so šiestimi členmi, Christen-Democratisch En Vlaams z Belgicka s tromi členmi, Centre Démocrate Humaniste z Belgicka s jedným členom, Christlich-Soziale Partei z Belgicka s jedným členom, Grazhdani Za Evropeysko Razvitie Na Balgariya z Bulharska s piatimi členmi, Sayuz Na Demokratichnite Sili z Bulharska s jedným členom, Demokrati Za Silna Balgariya z Bulharska s jedným členom, Dimokratikós Sinayermós z Cypru s dvomi členmi, Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová z Českej republiky s dvomi členmi, Det Konservative Folkeparti z Dánska s jedným členom, Isamaa Ja Res Publica Liit z Estónska s jedným členom, Kansallinen Kokoomus z Fínska s tromi členmi, Kristillisdemokraatit z Fínska s jedným členom, Union Pour Un Mouvement Populaire z Francúzska s dvadsiatimi deviatimi členmi, Christlich Demokratische Union Deutschlands z Nemecka s tridsiatimi štyrmi členmi, Christlich-Soziale Union In Bayern z Nemecka s ôsmimi členmi, Néa Dimokratiá z Grécka so siedmimi členmi, Fidesz – Magyar Polgári Szövetség z Maďarska s trinástimi členmi, Kereszténydemokrata Néppárt z Maďarska s jedným členom, Fine Gael z Írska so štyrmi členmi, Il Popolo Della Libertà z Talianska s dvadsiatimi štyrmi členmi, Futuro E Libertà Per L'Italia z Talianska s piatimi členmi, Unione Di Centroz Talianska s piatimi členmi, Partito Popolare Sudtirolese, Pilsoniskā Savienībaz Lotyšska s dvomi členmi, Jaunais Laiks z Lotyšska s jedným členom, Tėvynės Sąjunga – Lietuvos Krikščionys Demokratai z Litvy so štyrmi členmi, Chrēschtlech Sozial Vollekspartei z Luxemburska s tromi členmi, Partit Nazzjonalista z Malty s dvomi členmi, Christen-Democratisch Appèl z Holandska s piatimi členmi, Platforma Obywatelskaz Poľska s dvadsiatimi piatimi členmi, Polskie Stronnictwo Ludowe z Poľska so štyrmi členmi, Partido Social Democrata z Portugalska s ôsmimi členmi, Centro Democrático E Social – Partido Popular z Portugalska s dvomi členmi, Partidul Democrat – Liberal z Rumunska s jedenástimi členmi, Uniunea Democrată Maghiară Din România z Rumunska s tromi členmi, Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana zo Slovenska s dvomi členmi, Kresťanskodemokratické hnutie zo Slovenska s dvomi členmi, Strana

maďarskej koalície – Magyar Koalíció Pártja zo Slovenska s dvomi členmi, Slovenska Demokraska Stranka zo Slovinska s dvomi členmi, Nova Slovenija – Krščanska Ljudska Stranka zo Slovinska s jedným členom, Partido Popular zo Španielska s dvadsiatimi tromi členmi, Moderata Samlingspartiet zo Švédska so štyrmi členmi, Kristdemokraterna zo Švédska s jedným členom.

Skupina Progresívnej aliancie socialistov a demokratov

Plnoprávnymi členmi Strany európskych socialistov sú nasledujúce strany: Belgicko – PS a SPA; Bulharsko – BSP; Cyprus – EDEK; Česká republika – ČSSD; Dánsko – SD; Estónsko – SDE; Fínsko – SDP; Francúzsko – PS; Grécko – PASOK; Holandsko – PvdA; Írsko – LP; Litva – LSDP; Lotyšsko – LSDSP; Luxembursko – LSAP; Maďarsko – MSZP a MSZP; Malta – LP; Nemecko – SPD; Nórsko – DNA; Poľsko – SLD a UP; Portugalsko – PS, Rakúsko – SPÖ; Rumunsko – PSD; Slovensko – SMER – Sociálna demokracia; Slovinsko – SD; Španielsko – PSOE; Švédsko – SAP; Taliansko – DS a PS; Veľká Británia – LP a SDLP.

Asociovanými členmi Strany európskych socialistov sú nasledujúce strany: Albánsko – PSS; Bosna a Hercegovina – SDP; Bulharsko – pBS; Chorvátsko – SDP; Island – Samfylking; Macedónsko (FYROM) – SDUM; Čierna Hora – DPS a SDP; Srbsko – DS; Švajčiarsko – PS; Turecko – CHP, BDP a BDP.

Stranami európskych socialistov so štatútom pozorovateľov sú nasledujúce strany: Andorra – PS; Cyprus – CTP; Izrael – Avoda a Meretz; San Marino – PSD.

Aliancia liberálov a demokratov za Európu

Súčasnými členskými stranami podľa krajín sú Mouvement Réformateur z Belgicka s dvomi členmi, Open Vlaamse Liberalen en Democraten z Belgicka s tromi členmi, Movement for Rights and Freedoms z Bulharska s tromi členmi, National Movement for Stability and Prosperity z Bulharska s dvomi členmi, Venstre Denmark's Liberale Party z Dánska s tromi členmi, Center Party of Estonia z Estónska s dvomi členmi, Estonian Reform Party – Liberal z Estónska s jedným členom, Suomen Keskusta z Fínska s tromi členmi, Svenska Folkpartiet z Fínska s jedným členom, Freie Demokratische Partei z Nemecka s dvanástimi členmi, Fianna Fail z Írska s tromi členmi, Italy of Values z Talianska s piatimi členmi, Alliance for Italy z Talianska s jedným členom, Labour Party z Litvánie s jedným členom, Liberal Movement z Litvánie s jedným členom, Demokratesch Partei z Luxemburska s jedným členom, Partidul National Liberal

z Rumunska s piatimi členmi, Ľudová Strana – Hnutie za demokratické Slovensko zo Slovenska s jedným členom, Liberalna Demokracija Slovenije zo Slovinska s jedným členom, Zares – socialno liberalni zo Slovinska s jedným členom, Basque National Party zo Španielska s jedným členom, Convergencia Democratica de Catalunya zo Španielska s jedným členom, Centerpartiet zo Švédska s jedným členom, Folkpartiet Liberalerna zo Švédska s tromi členmi, Democraten 66 z Holandska s tromi členmi, Volkspartij voor Vrijheid en Democratie z Holandska s tromi členmi, Liberal Democrats z Veľkej Británie s dvanástimi členmi, Mouvement Démocrate z Francúzska s piatimi členmi, CAP21 z Francúzska s jedným členom, Democratic Alliance z Grécka s jedným členom, LPP\LC z Lotyšska s jedným poslancom a Marian Harkin nezávislý írsky poslanec.

Európska strana zelených / Európska slobodná aliancia

Súčasnými členmi strany sú nasledujúce strany: The Greens – Green Alternative – z Rakúska s dvomi členmi, Green! – z Belgicka s jedným členom, Ecolo – z Belgicka s dvomi členmi, New Flemish Alliance – z Belgicka s jedným členom, Socialist People's party – z Dánska s jedným členom, Green League – z Fínska s dvomi členmi, Europe Ecology – z Francúzska s pätnástimi členmi, Party of Corsican Nation – z Francúzska s jedným členom, Alliance '90/The Greens – z Nemecka so štrnástimi členmi, The Greens z Luxemburgu s jedným členom, Ecologist Greens – z Grécka s jedným členom, Federation of the Greens – z Talianska s jedným členom, For Human Rights in United Latvia – z Lotyšska s jedným členom, GreenLeft z Holandska s dvomi členmi, Europe Transparent – z Holandska s jedným členom, Republican left of Catalonia – zo Španielska s jedným členom, Galician Nationalist Bloc – zo Španielska s jedným členom, Initiative for Catalonia Greens – zo Španielska s jedným členom, Green Party – zo Švédska s dvomi členmi, Pirate Party – zo Švédska s dvomi členmi, Green Party of England and Wales – z Veľkej Británie s dvomi členmi, Scottish National Party – z Veľkej Británie s dvomi členmi, Plaid Cymru – Party of Wales – z Veľkej Británie s jedným členom, The Greens – The Green Alternative z Rakúska s dvomi členmi, traja nezávislí členovia – jeden z Portugalska, jeden z Rumunska, jeden z Estónska.

Skupina konzervatívcov a reformistov

Členmi skupiny sa stali nasledujúce politické strany: Belgium, Lijst Dedeker s jedným členom; Česká republika, ODS s deviatimi členmi; Dánsko, Independent s jedným členom; Maďarsko Independent s jedným členom; Taliansko, Conservatori e

Social Riformatori s jedným členom; Holandsko, ChristenUnie s jedným členom; Lotyšsko, Tēvzemei un Brīvībai/LNNK s jedným členom; Litvania, LLRA s jedným členom; Poľsko, PiS Prawo i Sprawiedliwosc so šiestimi členmi, PjN Polska Jest Najważniejsza s piatimi členmi; Veľká Británia, Conservative Party, UlsterConservatives and Unionists s dvadsiatimi šiestimi členmi

Konfederálna skupina európskej zjednotenej ľavice / Severskí ľavicoví zelení

Aktuálnymi členmi strany sú Progressive Party of Working People z Cypru s dvomi členmi, Communist Party (Bohemia and Moravia) z Českej republiky so štyrmi členmi, Red–Green Alliance z Dánska s jedným členom, Communist Party z Francúzska s jedným členom, Left Party z Francúzska s jedným členom, Communist Party of Réunion z Francúzska s jedným členom, Independent z Francúzska s jedným členom, The Left z Nemecka s ôsmimi členmi, Communist Party z Grécka s dvomi členmi, Synaspismós z Grécka s jedným členom, Socialist Party z Írska s jedným členom, Socialist Party z Lotyšska s jedným členom, Socialist Party z Holandska s jedným členom, Left Bloc z Portugalska s tromi členmi, Communist Party z Portugalska s dvomi členmi, Communist Party zo Španielska s jedným členom, Left Party zo Švédska s jedným členom, Sinn Féin z Veľkej Británie s jedným členom.

Skupina Európa slobody a demokracie

Súčasnými členskými národnými stranami skupiny sú nasledujúce strany: Danish People's Party z Dánska s jedným členom, True Finns z Fínska s jedným členom, Movement for France z Francúzska s jedným členom, Popular Orthodox Rally z Grécka s dvomi členmi, Lega Nord z Talianska s deviatimi členmi, I Love Italy z Talianska s jedným členom, Order and Justice z Litvy s dvomi členmi, Reformed Political Party z Holandska s jedným členom, Slovak National Party zo Slovenska s jedným členom, United Poland z Poľska so štyrmi členmi, UK Independence Party z Veľkej Británie s desiatimi členmi, Frank Vanhecke nezávislý Belgický poslanec a Slavcho Binev nezávislý Bulharský poslanec.

4.2 Poslanci podľa členského štátu a politickej skupiny:

									
	5	5	5	4	1	1		1	22
	7	4	5			1		1	18
	2	7			9		4		22
	1	4	3	2	1	1	1		13
	42	23	12	14			8		99
	1	1	3	1					6
	4	3	4				1		12
	7	8	1	1		2	3		22
	25	23	2	2			1	1	54
	30	13	6	16		1	5	3	74
	34	23	5		1	10			73
	2	2					2		6
	4	1	1	1	1		1		9
	4	3	2		1	2			12
	3	1	1	1					6
	14	4			1			3	22
	2	4							6
	5	3	6	3	1	1	2	5	26
	6	5	1	2				5	19
	29	7			11	4			51
	10	7		1			4		22
	14	11	5					3	33
	4	2	2						8
	6	5	1			1			13
	4	2	4	2		1			13
	5	6	4	4			1		20
		13	12	5	26	11	1	5	73
CELKOM									
	270	190	85	59	53	36	34	27	754

Zdroj: Tváre Európskeho parlamentu 2012-2014